

მ ფ ყ ე მ ს ი

ო ზ ი ც ი ა ლ უ რ ი ზ ა ნ ე ო ზ ი ლ ე ბ ა .

მ ო წ ო ლ ე ბ ა .

მოწოდება მართლ-მადიდებელ ქრისტიანეთადმი

სიონისათვის არა დაგდუმენ და იერუსალიმისათვის არა დაგაცადო (იხ. 62, 1).

ესრეთ სთქვა ძველის ადამის მახარებელმან და ღვთისა წინასწარმეტყველმან ისაიამ. ძველისა ადამისა გამოჩინებულნი გაცნი, წინასწარმეტყველნი და მამათ—მთავარნი არ აცილებდნენ თვალთა იერუსალიმს და სიონს, რადგანაც იქიდგან მოელოდნენ ცხოვრებასა გაცთა ნათესავისასა.

მამასადამე ჩვენ მართლ-მადიდებელთა ქრისტიანეთა მომეტებულად გვშვენის მივაქციოთ ურადდება და ვიზრუნოთ იერუსალიმისათვის და წმიდა ქვეყანისათვის, რადგანაც აღმოგვიბრწყინდა იქიდგან ჩვენ მზე სიმართლისა. იქ აქობამდე არსებობს ნაზარეთი, სადაც ანგელოსმან უფლისამან პირველ გვაუწყა, რომ იშვება მაცხოვარი სუფთა ჩვენთა, იქ არის ბეთლემი, სადაც აღსრულდა მიუწდომელი საიდუმლო შობა ღმერთ გაცისა, იქ არის მდინარე იორდანე, რომლისა ნაკადულში ნათელი იღო იესო ქრისტემ, იქ არის გოლგოთა, სადაც ჩვენისა ცხოვრებისათვის მიიღო მაცხოვარმან ჯვარსა ზედა სიკვდილი, იქ არის ადგილი, სადაც დასვენებული იყო გვამი უფლისა, იქ

მაცხოვარი დადებითა აღსდგა და ამაღლდა ზეცად. თუ კრძალულებით და სიუვარულით ვიარებით იმ ადგილებში, სადაცა ცხოვრობდნენ და იღვწოდნენ დიდნი ღვაწლით მოსიღნი ღვთის მსახურნი, მით მომეტებულათ მოვალენი ვართ კრძალულებით ვიარებოდეთ და ვზრუნვიდეთ იმ ადგილებისათვის, რომლებიც განწმიდა თვისის თერნთ შენებითა და სვლითა წყარომან ცხოვრებისა და სიმართლისამან იესო ქრისტემან.

შემდგომ თვისის მოქცევისა და ნათლისღებისა უოველთვის ახსოვდა მართლ-მადიდებელს რუსეთს ესე მოვალეობა და ქამითი ქამად წმიდა ადგილთა მომლოცველნი ღოცულობდნენ მართლ-მადიდებელისა რუსთა მეფისათვის და უოველთა მართლ-მადიდებელთა ქრისტიანეთათვის. საშინელი იყო ღვაწლი და ტანჯვა, რომელსა დაითმენდნენ ქრისტეს სახელის გულისათვის იერუსალიმის გზაზედ მოგზაურნი თაყვანის საცემლად.

მაგრამ უფრო საშინელია ახლანდელი მდგომარეობა მართლ-მადიდებელთა, რომლებიც პირველიდგანვე სცხოვრობენ იერუსალიმში და საზოგადოდ წმიდა ქვეყანაში. ისინი იმუფებიან სხვა სჯულის ხაღნის უფლების ქვეშე და გარს ახვევიან კათოლიკენი და ლუტერანნი, რომლებსაც სხვა-და-სხვა ქვეყნიურის სიამოვნებითა მოჰყავთ ცთუნებაში მართლ-მადიდებელნი, რომ უარ ჰყოლ თვისსა ერთსა მხოლოდ სამოციქულო ეკლესიასა. ათასი წელიწადი წარვიდნენ, რაც ისინი იტანჯებიან და ითმენენ, დასიღრმისაგან სუფლისა მიმართვენ და ეხვეწებიან უფალსა

და თვისთა თანამორწმუნეთა მართლ-მადიდებელთა რუსეთის სახელმწიფოში მყოფთა.

ნუ დარჩება მათი ვედრება ამაოდ და აუსრულებლად.

მართალია უველას არ ედირსება, რომ თაყვანისცეს ცხოველმყოფელს საფლავს მაცხოვრისას, მაგრამ უოველ სმართლ-მადიდებელს შეუძლიან გამოიჩინოს თავისი შემწეობა, თანაუგრძნოს როგორც თანამოძმეებს, მოგზაურებს წმიდა ალაგებში, ეგრეთვე იქ მყოფთა თანამორწმუნეთა ძმათა მართლმადიდებელთა ქრისტიანეთა.

ერთგული ძზრუნველობა უოველთა ამათვის მიიღო უაგვუსტესო ხელმწიფის ძმამ, დიდმა შთაგარმა სერგეი ალექსანდრეს ძემ და მისვე უავუსტესო თავმჯდომარეობის ქვეშე მყოფის იშუკნატორებათ მართლმადიდებელი პალესტინის საზოგადოებისა. ეს საზოგადოება კურთხევითა და ნებართვითა უწმიდესი სინოდისათა მოიქცევა ამ მოწოდებითა და გთხოვთ უველას—შეეწიოთ და ხელი გაუმართოთ მართლ-მადიდებელთა, რომლებიც იერუსალიმში და წმიდა ქვეყანაში იმყოფებიან. ნუ შებრკოლდებით შესაწირავის სიცოტავითა, მოიხსენეთ როგორ მიიღო მაცხოვარმან წვლილი ქვრივი დედაკაცისა. უოველს გულისთ გადებულ შემწეობას, ღოცვითა და მადლობითა მიითვლიან, როგორც ჩვენი სახელმწიფოდგან წარსულნი (იერუსალიმში) მომლოცველნი, ეგრეთვე თანამორწმუნენი, პალესტინაში მცხოვრებნი ახლოს ცხოველმყოფელისა საფლავისა იესო ქრისტესისა, რომელმანცა მოგვანიჭა ცხოვრება საუკუნო.

რჩევა იშუკნატორებათა მართლ-მადიდებელი პალესტინის საზოგადოებისა მოიქცევა ამა თხოვნით უოველ მართლმადიდებელისა ქრისტიანისა დამი და გულისთ სთხოვს მთელს რუსეთის სამღვდელოებას გამოუჩინოს თავისი გულისთადი თანაგრძნობა საზოგადოებას და დროით შთა-

გონოს თავის მრევლთა და სუფიერთა შვილთა შესახებ ფუფის მოგროებისა და მოიზიდონ მათი გული, რომ შეეწივნენ წმიდა ადგილებს და მყოფთა წმიდა ქვეყანაში მართლ-მადიდებელთა ქრისტიანეთა.

ქართლ-კახეთის ეპარქიის სამღვდელოებას.

იმ საქმეთაგან, რომელიც წამოებაში იმყოფება როგორც სინოდის კართლ-კახეთ-იპარქიის კანტორაში, ისე საეპისკოპოსოს კანცელარიაში, აგრეთვე მ. ბლადონთან წლიურ ანგარიშიდგან და წასულს 1893 წელს ქართლ-კახეთის ეპარქიის უბოეკოთ სამღვდელოს ჩემ მიმ დათვლიერებდგან დანახულია, რომ ჩემდა წწმუნებულ ქართლ-კახეთის სამწყსოში ფრიად დატემულია საწმუნებო-ზნებო-მდგომარეობა. ვრთის მხროვანთლად სხანს მრველის უმეტესობის მიერ ან ცოდნა უოველდე სახმარებელ ლოცვათა, მცნებათა და საზოგადოდ ეკლესიის აზრისა, თუნდ იმის შესახებაც არა ითქვას-რა, რომ არა უწყის მირეუფნი ჭეშმარიტებანი ქრისტეს მოძღვრებისა, შეოტეს. მხროვ—ფრიად გავრცელებულია მრავალ გვარი ცრუ-მარწმუნეობა და სხვანი, რომელთა მრველენა მართლ-მადიდებელთა შორის სამყხარა და არა-სასურველი.

რათა განგარკებულ აქმნას საწმუნებო-ზნებო-მდგომარეობა ჩემდამო წწმუნებულ ქართლ-კახეთის ეპარქიის სამწყსოსი, სამღვდელოებას კრებულის წასულ 1893 წლის 4 ოქტომბრის დადგინდობის თანახმად, ჩემდამო წწმუნებულს სამღვდელოებას უეჭველს მოკალეობად დაგავისრებ ინკლემკვანელონ იმ ღონისძიებანით, რომელიც დანახულია უწმიდესის სინოდის 1886 წლის 28 მარტის მე-4 №-რისა, 1888 წლის 18 ივლისის მე-11 №-რისა, 1892 წლის 21 დეკემბრის მე-9 №-რისა და სინოდის ქართლ-კახეთ-

იმერეთის 1893 წლის 16 თებერვლის— აზრილის ბრძანებებში და ამა დონისძიებათ აღსასრულებლად ეპარქიის უკვე ეგვიპტისაში შემდეგი წესი დაადგინა: ა, უკვე კვირა უკვე დღეს გარდაინდონ ხელმე სადღესასწაულო მწუხრის ღოცვანი, დაუფლოძელის წავითხვითურთ, ხოლო რადესაც ამას დასრულებენ და მოკლედ განუ მარტაკენ მრევლს აზრსა და გაუგებარს სიტუვასა, რომელსაც შეხედების ამ თუ იმ ღოცვაში, უნდა შეისწავლონ ეს ღოცვა კანონის საშუალებით, რისთვისაც მღვდელმა ხმა მიღლა, გარკვევით უნდა წარმოსტკვას შესასწავლად ამოწმებული ღოცვა, ხოლო ხალხმა იმის შემდეგ განიმეორას; ბ, ასწავლონ შემდეგისამებრ უკლებს მრევლს, განსაკუთრებით კი იმათ, რომელნიც ამის გულთხადს სურვილსა და ნიჭს გამოიჩენენ, ადრევე მათ მიერ შესწავლილ ღოცვათა და საეკლესიო საგალახელთა გალობა. რომელიც წარმოითქმება ხელმე საღმრთო წიგნისა და მწუხრის ღოცვისა ცისკრითურთის დროს, შემდეგ; გ, შემოიღონ, კეთილწარმატების თანხმად, რადესაც მრევლი ღოცვებს შეისწავლია, ეგვიპტისაში დთვის-მსახურების გარეშე კითხვა და საუბარა მდაბიურ, უკვლასათვის გასაკებს ენაზე და ამასთან საერთოდ გალობა ღოცვებისა და საეკლესიო საგალახელებისა, და დ, სინოდის ქართლ-კახეთ-იმერეთის დადგენილების თანხმად; რომელიც დაბეჭდილია 1891 წლის 1 აპრილის მე-3 ნომრის „საქართველოს საეკლესიის სასულიერო მთავრობა“-ში და ამა ნომრის ოთხეტილიურს ნაწილში, საეკლესიო განსაკუთრებულს დაუთარში აღნიშნონ ხელმე რეგორც დრო მღვდელთა მიერ მრევლის სწავლებისა, აგრეთვე საგანი სწავლებისა და საუბარისა.

ამა განკარგულების საკებით აღსასრულებლად, ეპარქიის მამა ბლადიმინებმა, თავისის მხრივ, განსაკუთრებული ზრუნვა და მხნეობა უნდა გამოიჩინონ და თავის საბლადიმინეთა რეკომენდის დროს გულ-მოადგინედ თვალურთ ადკონს სამრევლო მღვდელთა მიერ მრევლის საწმუნებრივ-ზნეობრივად აღზრდის საქმის წარმატებას და შემთხვევანი, რეგორც განსაკუთრებულის ცდისა და გულ-მოადგინეობისა, ისე ამა მღვდელთა მიერ თავი-

ისი პირდაპირის მოკალეობის აღუსრულებლობისა, თავის დროზედ—წლიურ ანგარიშთა გარეშე—აუწიონ საეპარქიო მთავრობას მის მიერ ჯერჯერ დადგინებთა მისალებად.

საქართველოს ექსარხოსი, ქართლისა და კახეთის მთავარ ეპისკოპოსი მლაღიმირი.

«საქ. საეკლ. სასულ. მთავრობა».

ი ს უ ი დ ე ბ ი ა ნ

დეკანოზი დავით დამბაშიძისაგან შედგენილი და გამოცემული წიგნები:

თბილისში, ცენტრალურ და ბ. ხიდიკელის წიგნების მაღაზიებში, ქუთაისში—«მწყემსი»-ს რედაქციის სტამბაში და ძმ. ჭილაძეების და წერეთლის წიგნების მაღაზიებში და ყვარიაში—თვით გამოცემელთან.

- 1) დარიგება საღმრთო სჯულის სწავლებას, რომელიც უწმიდესი სინოდისაგან მოწონებულთა როგორც სასწავლო საღმრთო სჯულისა საეკლესიო-სამრევლო და სხვა პირველ დასაწყის სკოლებში—ფასი 30 კ.
- 2) იგივე დარიგება საღმრთო სჯულის სწავლებას რუსულს და ქართულს ენაზე ხმის ამადღების ნიშნებით—ფასი . 50 კ
- 3) სამართავლო საეკლესიო ისტორია ფასი უუდოთ 45 კ.
- 4) ქართული ლოცვანი, თვეთა მეტყველებით, ქორონიკონით და მართლმადიდებელი ეკლესიის უმთავრესი დღესასწაულების მოთხრობით. ამ ღოცვანში არის სრული სერობა, პარაკლისი დთვის-მშობლისა და ზიარების ღოცვა—ფასი 30—

- 5) ახალი კარაბადინი—მეორე გამოცემა დამატებით, რომელიც განხილული, მოწონებული და ნება-დართულია გავასიის საექიმო რჩევისაგან.—ფასი 1 მან.
- 6) მღვდელთათვის საიდუმლოების შესრულების დროს საჭირო სასკელმძღვანელო წიგნი—ფასი უფრო 30 კ.
- 7) ახალი სასულიერო კონსისტორიათა წესდგამლება.—ფასი უფრო 40 კ.
- 8) მცხეთის ტაძარი და წმიდა ნინო, მართალთ განმანათლებელი,—ფასი . 25—
- 9) გელათის მონასტარი და ცხოვრების აღწერილობა მეფის დავით აღმაშენებლისა.—ფასი 25—
- 10) წმ. მოწამენი დავით და კონსტანტინე და მოწამეთის მონასტარი.—ფასი . 5—
ამისივე წიგნი რუსულად—ფასი . 10—
- 11) წმიდანი მღვდელ-მთავარნი: ბასილი დიდი, ბრიგორი ღვთის-მეტყველი და იოანე მოწამენი, სუკათებით — ფასი 5—
- 12) მიკამა უფლისა, სურათით.—ფასი . 2—
დიდ-მარხვის წინ, სურათით.—ფასი . 2—
- 13) ხარება ყოვლად წმიდა ღვთის-მშობლისა სურათით —ფასი 2—
- 14) გზობა სურათით—ფასი 2—
- 15) აღდგომა სურათით—ფასი 2—
- 16) კონტოელი კილატას მეუღლის წაილი
- 17) თავის გვგობარ ქალთანქრისტეს შესახებ 5—
- 18) გვგ სოლომონ-ბრძენი სურათით—ფ. 5—
- 19) აღწერა წმ. მოც. სწორის დიდის მთავრის ვლადიმირისა 2—
- 20) წმიდა ნინა ქართველ-განმანათლებელი . 2—
- 21) შიო-მღვდმის მონასტერი და ცხოვრების აღწერა დიდისა მამისა ჩვენისა შიოსი სურათით—ფასი 5—
- 22) მიძინება ყოვლად წმიდა ღვთის-მშობლისა, სურათით—ფასი 2 კ.
- 23) აბაღლება პატიოსნისა და ცხოველ-მყოფელისა ჯვრისა უფლისა სურათით 2—

- 24) ღვთის-მშობლის დაბადება—სურათით 2—
- 25) ტაძრად მიყვანება ღვთის-მშობლისა 2—
- 26) მსთარი (დაბადებიდამ მოთხრობა) სურათით—ფასი 5—
- 27) წმ. მოწამე რაჭდენი—სურათით ფასი 5—
- 28) იოს კისა ზირაქისა სურათით 5—
- 29) დაწყებითი გაკვეთილები საღმრთო სჯულის სწავლებაზე ფასი 15—
- 30) ცოცხალთა და გარდაცვალებულთა მოსახსენებელი კონდაკი (კარგის უფრო) 30—
- 31) დარიგება მხედველობის დაკვასა და თვალების მოვლაზე.—ფასი 10—
- 32) ანდრია-პირველ წოდებული ისტორიული ჰომეზ აგაკისა.—ფასი 5—
- 33) თამარ მეფე—სურათით 5—
- 34) მეფე დავით III აღმაშენებელი 5—

ვინც ზემო აღნიშნულ წიგნებს გამოიწერს ანაწილებს ერთი თუმნისა, მას მანეთზე დაეთმობა 20 კ. ვინც 2 კ. წიგნებს დაიბარებს ანაწილებს ასი ტალისა, ის ფასტით გასაგზავნს ან იხდის.

საბუღი და მხატრობანი.

- მიღებულილია პეტარა იაფ ფასიანი ფიცრის ხატები ორი და სამგოჯიანი—ფასი 20 კ.
- ხატები არის: მაცხოვრის, ივერიის ღვთის-მშობლის, წმიდა გიორგისა, ანდრია მოციქულის პირველ-წოდებულისა და ათთორმეტთა დღესასწაულთა.
- ვინც დაიბარეს ხატებს არა ნაკლებ ოცისა, იმათ ჩვენს საქართველოში უველგან გაეგზავნება თითო ხატი აბაზათ და ფოსტის გასაგზავნიც არა გაღანდება რა.
- ამასთან იმეკონება სქელ ქადაგზე ნახატი წმინდა ნინას, საქართველოს განმანათლებელისა ვარაუთ 8+7 გოჯიანი 20 კ.
- ფოტო-ტიპით დახატული წმიდანი მთავარ-მოწამენი დავით და კონსტანტინე 6+5 გოჯიანი 5 კ.
- ამავე ზომისა და ამისთანავე ნახატი წმიდა ნინა ქართველთ განმანათლებელისა 5 კ.

მწყმისი

მე ვარ მწყმისი კეთილი: მწყმისან კეთილმან სული თვის დაჰსდვის ცხოვართვის. (იოან. 10—11).

ვბოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედული. ესრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა, ერითსათვის ცოდვილისა. (ლუკ. 15—4).

მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენო თქვენ. (მათ. 11—28).

№ 5—6

1883—1894

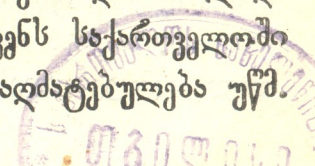
26 მარტი

შინაბარსი: ოფიციალური ნაწილი. მოწოდება მართლ-მადიდებელ ქრისტიანეთადმი. — ქართლ-კახეთის სამღვდელმთავრის სალაიტნატურა განყოფილება: უწმ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგის ტაინი სოვეტ. ვლადიმერ კარლოსის ძის საბლერის მეორედ მობრძანება საქართველოში. — მისაბაძვი მაგალითი ჰედაგოგთათვის. — ურნალ-გაზეთთაგან. — მხატვრობა უეგესტოესის სასიძოსი და სასქლოისა. — ახალი ამბები და მენიშენები — მირქმა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი. — საეჭვო ვითრების განმარტება. — სასარგებლო ცოდნა, დარიგება მეფუტკრობის დაწყებისათვის. — რედაქციის პასუხი.

უფილ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგის ტაინ. სოვ. ვლადიმერ კარლოსის ძის საბლერის მეორედ მობრძანება საქართველოში.

1886 წელს საქართველოში მობრძანდა მისი მაღალ აღმატებულება უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორი დეისტ. ტაინ. სოვეტ. კონსტანტინე ზეტრეს ძე ზობედონოსცევი და იმ დროს უწმიდესი სინოდის კანცელარიის მმართველად მეოფი ვლადიმერ კარლოსის ძე საბლერი.

სახელმწიფოს შორეულ მხარეებში უმაღლესი მთავრობის წარმომადგენელ ჰირთა მობრძანებას, ჩვენის აზრით, დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ შორეული მხარეებისათვის. ამიტომაც ამ ხსენებულ ჰირთა საქართველოში მობრძანების შესახებ ჩვენ მაშინვე განუხიარეთ ჩვენს მკითხველებს სოკიერთი ჩვენი აზრი და მოფიქრება, რომელიც გამოიწვია ჩვენში ამ ჰირთა საქართველოში მობრძანებამ და რომელიც განაცდდეს, როდესაც ჩვენს საქართველოში მეორედ ბრძანდება მისი აღმატებულება უწმ.

სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგი ტან. სოვეტნიკი ვლადიმერ კარლის ძე საბლერნი და უწმიდესი სინოდის ობერ-სეკრეტარი დ. ტ. ს. ა. ვ. კავრიილოვი, ჩვენ საჭიროდ ვრაცხთ მოვიუყანოთ ზოგიერთი ადგილი წიდაბეჭდილი სტატიიდან:

ჯერ კიდევ ხუთასი წლის წინად, სანამ საქართველო მთლად შეუერთდებოდა რუსეთს, ქართველებს და რუსებს შორის სუფევდა ერთი ერთმანეთისადმი მისწრაფება სარწმუნოებისა და ეროვნული საზოგადო ინტერესებისა გამო. ამ ჩვენგან ნათქვამ სიტყვებს ამტკიცებს ისტორიული ფაქტები. საქართველოს გარე შემორტყმულნი მტრები — მაჰმადიანები, ეს დაუძინებელნი მტერნი ქრისტეს სარწმუნოებისა, თავის მტრობით კიდევ უფრო ხელს უწყობდნენ საქართველოს რუსეთთან შეერთების საქმეს. და აი 1801 წელს საქართველო დაბოლოებით უერთდება რუსეთს. აგრე მალე შესრულდება ერთი საუკუნე, რაც საქართველო მოხვეწებულა გარეშე მტრებისაგან რუსეთის ძლიერ და თვით-მპყრობელი იმპერატორების მფარველობის ქვეშე.

იმისთანა შორეული მხარეების, როგორც არის საქართველო, უვლას მოთხოვნილების და საჭიროების შეტუება ძნელი და სამძიმო გასაგებია რუსეთის ვრცელი სახელმწიფოს უმადლესი მთავრობის იმ პირთათვის, რომელთაც უნდა იზრუნონ ამ დაშორებულ ქვეყნების ხალხთა კეთილდღეობაზე. ამისათვის უოველთვის დიდის სიხარულით მიეგებებიან, როდესაც უმადლესი მთავრობის წარმომადგენელნი პირნი კეთილ ინებებენ ხალხს რომელიმე ასეთ შორეული მხარეების დახედვას. ეს ბედი წილად ხვდა წელს საზოგადოდ კავკასიას და განსაკუთრებით საქართველოს... ჩვენ სრული დარწმუნებული ვართ, რომ ამისთანა მაღალ პირთა მოგზაურობა სახელმწიფოს შორეულ მხარეებში უოველთვის მოხდება ხალხს სხვა და სხვა კეთილი მიზნისა გამო და ამისათვის ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ზემო აღნიშნულ პირთა მოგზაურობა ჩვენს საქართველოში არ ჩაივლის უნაყოფოდ. მაგრამ არ ვფიქრობთ, რომ მისმა მაღალ აღმატებულებამ უწმიდ. სინოდის ობერ-

პროკურორმა სასიამოვნო შთაბეჭდილება მიიღოს საქართველოს ეკლესიების და სასულიერო უწყების დახედვით, რომელიც, სასულიერო უწყება, ძლიერ სუსტად არის აღჭურვილი ეხლანდელი სარწმუნოების გუელგრილობის და უზუნობის წინააღმდეგ. უმთავრეს იარაღს სამღვდელოებისას ამ შემთხვევაში შეადგენს სასულიერო განათლება. მაგრამ, სამწუხაროდ, უმეტესი ნაწილი ჩვენი სამღვდელოებისა მოკლებულია ამ განათლებას...

მართალია, ჩვენი ეხლანდელი სამღვდელოება განათლებით და ნივთიერად ბევრად წინა სდგას საქართველოს რუსეთთან შეერთების დროის სამღვდელოებასთან; მაგრამ ეხლა დრო შეიცვალა. სარწმუნოებრივ-ზნეობრივი მოთხოვნილება ჩვენი ხალხისა უწინდელს დროში არ ითხოვდა ისეთ ზრუნვას და განათლებას ჩვენი სამღვდელოებისაგან, რაც დღეს საჭირო არის. დღეს სამღვდელოებას ნიადაგ წინ ხვდება ახალი კითხვები, ახალი მოთხოვნილებანი და ამიტომ საჭირო ხდება ახალი ზომების გამოანხვა ეხლანდელი დროის და ხალხის ახალი მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად.

ერთად ერთ სასულიერო სემინარიას, მთელი საქართველოს ხუთი ეპარქიისათვის დაარსებულს, არ შეუძლია დააკმაყოფილოს მოთხოვნილება მთელი სამღვდელოებისა. სამღვდელოებას თავის უკიდურეს სიღარიბისა გამო არა თუ მეორე სემინარიის გახსნა შეუძლია, არამედ ჯერ-ჯერობით მთელს იმერეთის ეპარქიაში მეორე ოთხ-კლასიანი სასულიერო სასწავლებლის დაარსებაც კი ვერ მოუხერხებია. და უვლას ესეები, ჩვენის აზრით, შეუნიშნავათ არ დარჩება მის მაღალ აღმატებულებას. (მწემსი № 15 1886 წ.)

აი ამისათვის ასე აღტაცებით ეგებებიან საქართველოს მთელი მკვიდრნი და განსაკუთრებით სამღვდელოება მისი მაღალ აღმატებულების საქართველოში მობრძანებას.

სწორედ ამასვე ჭფიქრობდა და კრძნობდა მაშინ მთელი საქართველოს საექსარსოსოსის სამღვდელოება. განვლო მას აქეთ აგერ რვა წელიწადმა — და ჩვენ მხარეში ხელახლად მო-

ბრძანდენ უმაღლესი მთავრობის წარმომადგენელი ჰირონი ფრიად საჭირო საქმეებისა გამო. რუსეთის გაზეთებმა გაცნობეს, რომ ეს ჰირონი გამოემკვიდრნენ საქართველოში, რათა რევიზია უფონ იმ დაწესებულებათ, რომელნიც ექვემდებარებიან უწმიდეს სინოდსო. მაგრამ, ჩვენის აზრით, ამ ჰიროთა საქართველოში მობრძანება, უმთავრესად, გამოწვეულია, რომ უფრო გაძლიერებულ იქმნეს საქართველოში სასულიერო განათლება და უფრო უკეთესად მოეწყოს სასულიერო სწავლა-განათლების საქმე ჩვენს ქვეყანაში. საქართველოში მეორე სემინარიის გახსნის შესახებ აღმრული კითხვა იმდენად მომწიფდა, რომ უსათუოდ ითხოვს საქმით განხორციელებას. ჩვენ 1884 და 85 წლებში რამდენიმე წერილი დაუბეჭდეთ ჩვენს გამოცემაში, რომლებშიაც, წერილებში, ვაბტკიცებდით სასულიერო სემინარიის გახსნის საჭიროებას ქალაქ ქუთაისში—ღ მთელი სამღვდლოებაც თავის მხრით არაფერს ზოგავდა ამ საქმისათვის. ამ საქმის დამწეები და მოთავე იყო მისი ყოვლად უსამღვდლოეობა იმერეთის ეპისკოპოსი გაბრიელი. სამღვდლოების დადგენილობით მოძავალი სასულიერო სემინარიისათვის შეკრებილ იქმნა საკმაო ფულიც, მაგრამ ეს მშვენიერი დაწესებულება მაშინვე ვერ განხორციელდა. მაგრამ თვით ცხოვრებისაგან წამოყენებული საქმე თან-და-თან საგრძნობელი ხდებოდა და ითხოვდა განხორციელებას. და აი, უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგის ვ. კ. საბლერის საქართველოში მობრძანების წებლობით, დასავლეთის საქართველოს სამღვდლოებას ქალაქ ქუთაისში უარსდება სასულიერო სემინარია ამ წლის სექტემბრის თთვიდამ. დღეიდგან მოიხზობა ყოველივე ის დაბრკოლება და გაჭირვება, რასაც იამენდენ თბილისში სემინარიის მოწაფენი დასავლეთის საქართველოდამ. თუ რა დიდი სასარგებლოა მეორე სემინარიის გახსნა

სამღვდლოებისა და მთელი მხარისათვის, ამაზე ლაპარაკი საჭირო არ არის. როდესაც დასავლეთის საქართველოს სამღვდლოება დაინახავს, რომ მისი უკუღითადესი სურვილი უკვე დააკმაყოფილა უმაღლესმა მთავრობამ, თავის მხრითაც დახმარებას აღმოუჩინს მთავრობას, რომ ეს ფრიად კეთილი საქმე სისრულით დაგვირგვინდეს. ღმერთმა ინებოს, ძალე განხორციელებულიყოს ეს ფრიად მშვენიერი და კეთილი დაწესებულება უმაღლესი მთავრობისა საქართველოს მკვიდრთა საბედნიეროდ და სასიხარულოდ.

სასურველია, რომ ასეთი ჰირონი, რომელნიც აღჭურვილნი არიან უმაღლესი უფლებით, ხშირად დახვდებოდნენ ხოლმე ჩვენს რუსეთიდან მომორებულ მხარეს, რადგან ამისთანა ჰიროების მობრძანებას რაღაცა გამაცხოველებელი ძალა აქვს ყოველივე მხარისათვის. უ. უწ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგი ვ. კ. საბლერი, თავისი დანიშნულების სიდიადის გარდა, თავისი ძალაღის განათლებული და მოსიყვარული ჰიროვნობით დაუვიწარს შთაბეჭდილებას და მიძინდველობას ახდენს ყველა მნახველზე. თვითონ გარეგანი შესედულება ბ-ნ საბლერისა, რომელსაც ცხადად ასვია ზედ ბეჭედი ძალაღის განათლებისა, გარწმუნებსთ, რომ მას კულითა სურს სიკეთე, ბედნიერება და ყოველივე კეთილი ყველასათვის, რომელთა შესახებ ზრუნვა მას მიხრობილი აქვს უმაღლესი მთავრობისაგან. ყოველივე ამას შენიძნავთ მასში ჰიროელსავე შესუდრის დროს და თქვენ დიდის სიყვარულით და ჰატვიისცემით მიისწრაფით ამ ჰიროისადმი... დიან, ასეთი მიხიდულობა კაცისა—უმაღლესი ნიჭია ღვთისა, რომლითაც ძლიერ ცოტა მოძაკვდავთ შეუძლიანთ იქონ თავი ქვეყანაზე...

დგ. დ. ლამ-ქ.

მისხაბაძვი მაგალითი ჰელაგოკოთათვის.

მთაწმინდაში არის ერთი მეტად ვიწრო და ბინძური ქუჩა, სახელდობრ მთის მეორე ქუჩა, რომელზედაც ტალახი არა შრება თვით ივლისის პანაქებაშიაც და რომელიც ეტლებისათვის უვალა. წარსულ ოთხშაბათს, ნაშუადღეის მეხუთე საათზედ, ამ ქუჩის დასაწყისში გაჩერდა ორი ეტლი, საიდანაც გადმოვიდნენ სამნი: მალაღის ტანისა და მშვენიერის შეხედულების გვამი, ახლად შესული მოხუცებაში, რომელსაც ზედ აჯდა ბეჭედი მალაღის განათლებისა და აღზრდისა, შუატანის გვამი, აგრეთვე მეტად სასიამოვნო სახისა, და ძლიერ მორცხვი სტუდენტი უნივერსიტეტისა. სწრაფად გაემგზავრნენ ამ ბინძურს ქუჩაზედ ზევით, სადაც ღრმა ტალახში კალოშები ეფლობოდათ, ავიდნენ მთაზედ. შევიდნენ რამდენსამე ქოხში, გასინჯეს კარგად და ფიცხლავ დაბრუნდნენ უკანვე.

ბევრნი ქუჩის მცხოვრებნი გამოვიდნენ გარედ და გაოცებით დაუწყეს მზერა ამ უნახველს სურათს. ვინ იყვნენ ისენი და რამ მოიყვანა აქა?

ესენი ბრძანდებოდნენ: სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგი ტანნი სოვეტნიკი საბლერი. ობერ-სეკრეტარი დეისტვიტელნი სტატსკი სოვეტნიკი გავრიილოვი და ვაჭიშვილი პირველისა. რა უნდოდათ მინისტრსა და პეტერბურგელ გენერალს იმისთანა ადგილს, სადაც კოლეჟსკი რეგისტრატორიცკი იშვიათად გაივლის ხოლმე და რიათვის სინჯავდნენ ქოხებსა?

წინა დღით ბ-ნის საბლერის ვაჟს გავსინჯა სადგურები სემინარიელებისა და მამისათვის მოეხსენებინა იმათი საშინელი უმზავსობა. მამას მოენდომებინა თავისის თვალთ ნახვა ამ ქოხებისა და თან წამოეყვანა თავისი ობერ-სეკრეტარიც. თუმცა ადგილი თითქმის მიუვალი დაუხვდათ, მაგრამ ესენი არ შეუშინდნენ არც ტალახს, არც ციცაბოს, არც ლიპს ბილიკებს და საკუთარის თვალთ ჰნახეს ის, რაც უნდა ენახათ სემინარიის მოსწავლეების მდგომარეობის ზედ-მიწევნით შესატყობლად.

რა კარგი იქმნება, რომ ტფილემა ჰელაგოგებმაც მიჰბადონ ამ მშვენიერ მაგალითსა, მოსწავლეთა მდგომარეობას არ გასცქეროდნენ მღიღრად

მორთულის კაბინეთიდან და საკუთარის თვალთ გასინჯონ ხოლმე, თუ სად და ვისთან სდგანან, ენა ჰყავთ მეზობლად და რა საზოგადოება არტიათ გარს. («ივერია»).

ძლიერ სასიამოვნო და სასიხარულოა ყველასთვის, რომ ეს პატივცემულნი და მაღალ წოდების პირნი ასე დაწვლილებით იკვლევენ სასულიერო სასწავლებლების შაგირდების უოფაცხოვრებას და მდგომარეობას არა თუ პანსიონში, არამედ გარეთაც. ამ შენიშვნიდან უველა იმ აზრს გამოიყვანს, ვითომც ადგილობითი სასწავლებლების უფროსნი ღმრთის სასწავლებელნი არ კითხულობდნენ და არ აქცევდნენ ყურადღებას გარეშე ბინაზე მცხოვრებ შაგირდების მდგომარეობას და ცხოვრებას. მაგრამ ეს აზრი «ივერია»-ისა სრულებით შემცდარია. ყველა სასწავლებლის უფროსებმა და მასწავლებლებმა, განსაკუთრებით ჩვენი სემინარიისამ ძლიერ კარგად იცის გარეშე ბინაზე მცხოვრებ თითოეულ შაგირდის მდგომარეობა ღმრთის უცხადებს სამდგველობას და საზოგადოებას ამ გაჭირვებულ მათ მდგომარეობას, მაგრამ რა? მშობლები ნიადგ თხოვილობენ სახელმწიფო ხარჯზე მათი შვილების მიღებას, ან ერთ ფროცობითი შემწიებას, მაგრამ თუ ფულები არ არის, საიდან შეიძლება, რომ ყველა მთხოვნელი დააკმაყოფილონ? შეიძლება ის ფულები მისცენ, რასაც ნაზინა იძლევა და საზოგადოება შეიტანს. აბა ჰკითხეთ საზოგადოებას, რამდენი შეიტანა დარბ მოწათეთა დასახმარებლად? ეს გაჭირვებული მდგომარეობა იმის ბრალი კი არ არის, რომ გარეშე მცხოვრებ შაგირდების ბინისა მასწავლებლებმა და მთავრობამ არა იცის რა. არა, ეს უმთავრესად ჩვენი სიღარიბის ბრალია. რა გაეწყობა! მაინც-და-მაინც სიღარიბემ არ უნდა გაგვაკვირვოს ჩვენ. ზოგიერთი შაგირდები იმნაირსავე სიღარიბეში არიან თავიანთ მშობლების ოჯახებშიაც და მაინც-და-მაინც შეუჩვეველნი არ არიან. ზოგან ჩვენი შაგირდების უმთავრესი საჭმელი ლობიო, მჭადი და ცოტა წყლიანი დვინია. როდესაც ამას ხედავს უცხო კაცი, ძლიერ უკვირს, რომ ამ საჭმლით ბავშვები არ იხალციბიან, მაგრამ ეს უსათუქვლო შიშია. ამ შაგირდების უმთავრესი საჭმელი და საზრდო

უაგუსტოსისი სასიომ და სასალო

მასი იმპერატორებითი უმაღლესობა დიდი მთავარი ალექსანდრე მისეილის ქე და მასი იმპერატორებითი უმაღლესობა დიდი მთავრისა კსენია ალექსანდრეს ასული.

ესევე საჭმელ-სასმელია მშობლების სახლშიაც და ამიტომ მათთვის ისე საშიში არ არის ეს სასმელ-საჭმელი, როგორც უცხო კაცს ეჩვენება. გამოიკვლიეთ ამისთანა ღარიბ მაგირდების ტანმრთელობა და მერმე თვალი გადახვლეთ კარგად მოწყობილ ჰანსიონებში მცხოვრებ მოწაფეთ და შეიტყობთ, რომ ჯანმრთელობით დაზარებულად მცხოვრები მოწაფენი სჯობიან მათ, რომელნიც ფუფუნებით სცხოვრებენ ჰანსიონებში. ჩვენის აზრით, უბედურება ის კი არ არის, რომ შრავალი მოწაფენი ძლიერ ღარიბათ სცხოვრებენ გარემო სასწავლებლებისა, მაგრამ სწავლას მაინც ეტოვებიან, სიბნელისაგან სინათ-

ლისკენ მიდიან. არა; უბედურება ის იქნება, თუ ნება ადარ ექნათ მათ სასწავლებელში შესვლისა სიღარიბისა გამო... ჩვენის აზრით ეს უფრო მეტი უბედურება იქნება ყველა ღარიბი მაგირდისათვის და არა ის, რომ მარტო ღობიოს, ფხაღას, მჭადსა და დომს სჭამენ და ამებით საზრდობენ. ზოგიერთი პირნი კიდევ ვერ მიხვდარან, რომ ღობიო ბევრად მარგებელია დამალ თევზზედ, ძვირფას ნიჟილადაზედ და წელაზედ!., ვერ მიხვდენ კიდევ ზოგიერთები, რომ სიღარიბეში გაზრდილნი მოსწავლენი უფრო მხნე და მმრომდლები არიან ცხოვრებაში იმ მოსწავლეებზე, რომელნიც ფუფუნებით ცხოვრებდენ

და ეტლებით დაბრძანდებოდენ სასწავლებლებში.

ამ კითხვის დროს ჩვენ ზნეობითი მხარეს არ ვენებით. ამაზე სიტყვას შემდეგ დროისთვის ვსდებთ.

ფეი. დ. ღამბაშიძე.

ქურნალ-გაზეთთაგან.

როცა ჩვენ წარსულს წელში ქართლ-კახეთის ეპარქიის მთელი სამღვდლოების კრების მოქმედების აღწერას შეუდგებით, სხვათა შორის, მოვიხსენიებთ, რომ სამღვდლოების მოქმედება და მსჯელობა კრებაზე შეუმჩნეველი რჩება საზოგადოებას. ჩვენის აზრით საჭიროა დაწვლილებით შეიტყოს საზოგადოებამ სამღვდლოების მოქმედება საზოგადოდ და კერძოდ მათდამი რწმუნებული სამწყსოს კეთილ-დღეობის შესახებ. საკმაო არ არის მარტო სალიერო სასწავლებლების შენახვის და კეთილგანწყობილების შესახებ შემდგარი ქურნალების წაკითხვა. სამღვდლოების კრების ამავე ნაკლისათვის მიუქცევია ყურადღება სასულიერო ქურნალს «Странникъ»-საც № 2, 1894 წ., რომელშიაც აღწერილია პოდოლის ეპარქიის

ბლაღოჩინების კრების მოქმედება. ეს კრება სწორედ შესანიშნავი და სამაგალითოა თავის მოქმედებით და დადგენილობით. მოგვყავს ზოგიერთი დადგენილობა და მსჯელობა ამ ბლაღოჩინების კრებისა:

«ძლიერ სამწუხარო და ცუდი ზედგავლენა აქვს საჩივრებს და ბეზღებითი წერილებს სამრევლოთა და სამღვდლოების ურთიერთ შორის კეთილ განწყობილებაზე. დღეს ძლიერ განშორებულია საჩივრები და ბეზღებითი წერილები, როგორც მრევლთაგან საეკლესიო კრებულის წევრებზე, ისე ამ უკანასკნელთა შორის ერთი ერთმანეთზე. სამღვდლოების კრებას წინადადება მიეცა გამოენახა რაიმე ზომა, რომ მრევლი მუდამ არ უჩიოდენ საეკლესიო კრებულის წევრთ და არც ეს უკანასკნელი უჩიოდენ ხოლმე ერთმანეთს. კრებას უნდა გამოენახა აგრეთვე რაიმე ზომა, რომ მოსპობილიყო სამღვდლოებათა შორის ცრუ ბეზღებითი წერილების წერა განსაკუთრებით პოლიტიკურ დამნაშაობის გამოგონება ვისმეზედ, მოსპობილიყო სამღვდლოებისაგან თხოვნების და საჩივრების წერა, ეპარქიის მთავრობის გარეშე, უწმ. სინოდის, უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორის, მთავარ-მართებლის, გუბერნიის უფროსის და სხვა საპატიო პირთა სახელობაზე. მ. მ. ბლაღოჩინებმა განაცხადეს: «თუ გვსურს, რომ

მრევლთა მხრით მოხსნოს ყოველივე საჩივარი საეკლესიო კრებულის წევრთა ზედა, საჭიროა ეთხოვოს ეპარქიის მთავრობას, არ მიიღოს სამრევლოთაგან ისეთი საჩივრები სამღვდლოების შესახებ, რომელნიც დამოწმებული არ იქნებიან მათი მთავრობისაგან, მაგალითად სოფლის მამასახლისისგან; ხშირად მოხდება, რომ ეპარქიის მთავრობას მიღის საჩივარი მომჩივნისაგან ხელმოუწერილი და გამოძიების დროს მომჩივნები უარს აცხადებენ, რომ მათ ის თხოვნები არ დაუწერიათ. ეკლესიის კრებულის წევრთა საჩივრები ერთი-ერთმანეთზე ვინემ სასულიერო მთავრობას მიერთმოდეს, დამოწმებული უნდა იქმნეს ბლალაოჩინისაგან, თუ ასეთი თხოვნების მიცემა ნება დაურთველია საბლალაოჩინო რჩევისგან; გარდა ამისა გარდახდეს მომჩივანთ 25 მანეთი გამოძიების ხარჯად. ის პირნი, რომელნიც აგზავნიან საჩივრებს ეპარქიის მთავრობის გარეშე, დაიშტრაფონ ფულით და როცა მათი ბეჭდობითი წერილები აღმოჩნდებიან უსაფუძვლონი და ჭეშმარიტებას მოკლებულნი, მაშინ უფრო მომეტებულად იქმნენ დასჯილნი დამნაშავენი, მაგალითად, გადაყვანილ იქმნენ იგინი უფრო ნაკლებ ადგილებზე და ზოგჯერ სულ დათხოვილად აღვილიდამ. რომ კონსისტორიაში შემტირდეს საქმის წარმოება სხვა-და-სხვა უბრალო საჩივრების გამო, კრებამ მიიღო კონსისტორიის ერთი წევრის შემდეგი წინადადება: არ იქმნეს მიღებული მრევლთაგან ისეთი საჩივრები ეკლესიის კრებულის წევრთა შესახებ; რომელ საჩივრებშიაც ნაჩივნები არ არის დრო, როცა რაიმე დამნაშაობა ჩაიღინა საეკლესიო კრებულის წევრმა» და სხვა...»

სასურველია, რომ ჩვენმა სამღვდლოებამაც იხელმძღვანელოს ამ კრების დადგენილობით და ეცადოს გაავრცელოს ხალხში სარწმუნოებრივ-ზნობრივი შინაარსის წიგნაკები, დაარსოს ძ მ მ ბ ა ეკლესიებთან, მოხსნოს თვის შორის საჩივრები და ბეჭდვითი წერილების წერა, ითხოვოს, რომ მომჩივანმა თავის საჩივართან ერთად უსათუოდ წარადგინოს, სადაც ჯერ არს, სასულიერო გამომეძიებელთათვის საჭირო გზის ფული.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

მისი აღმატებულება სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგი ტაინ. სოვ. ელადიმერ კარლოსის ძე საბლოერი და დვისტ. სტ. სოვ. ა. ვ. გავრიილოვი 10 მარტს შებრძანდნ ქუთაისის სასულიერო ოთხკლასიან სასწავლებელში სწავლის დროს, დაიარეს ყველა კლასები, ჰკითხავდნენ მოწაფეებს, ისმენდნ მათ პასუხს და ძლიერ კმაყოფილნი დარჩნენ მოწაფე-

ების ცოდნით. განსაკუთრებით მოეწონათ მოწაფეების გალობა. ამ სასწავლებელში ქართულ საეკლესიო გალობას ასწავლის მამა რაჟდენ თომას ძე ხუნდაძე და რუსულს—ბ. კორნელი ლ. მალრაძე, რომელთაც საპატიო სტუმრებმა დიდი მადლობა გამოუცხადეს. სასწავლებელში სწავლის გათავების შემდეგ ბ. საბლოერმა და გავრიილოვმა დაათვალიერეს მოწაფეთა ზოგიერთი ბინები, ნახეს მათი სასმელსაქმელი, სამეცადინო და საწოლი ოთახები.

* *

ქუთაისში სემინარიის გახსნის ამბავი სწრაფად გავრცელდა მთელს დასავლეთ საქართველოში. ძვირად შეხედებით კაცს, რომ ამ სემინარიაზე არ დაგიწყოს ბაასი. ქალაქი ქუთაისი მზად არის უფასოდ დაუთმოს სასულიერო წოდებას ალაგი სემინარიის შენობისა და ეზოსათვის.

* *

19 მარტს ქუთაისის კლასიკურ გიმნაზიაში უცვრად გარდაიცვალა ამ სასწავლებლის სჯულის მასწავლებელი დეკ. მ. გიორგი მაჭავარიანი. განსვენებულიმა ამ დღეს მისცა სამი გაკვეთილი და არავითარ ავადმყოფობას არა გრძობდა; მესამე გაკვეთილის შემდეგ თავის ამხანაგებში იჯდა და მუსაიფობდა, უეცრად ცუდად იგრძნო თავი. ერთი კი სთქვა განსვენებულმა: «ხელი მომიკიდეთ, სისხლი გამართვით»-ო და კიდევ განუტყვეა სული.

* *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ ბ. უწ. სინოდის ობერ-სეკრეტარის ალ. ვასილის ძის მოხსენების წყალობით და სემინარიის სამმართველოის შუამდგომლობით თბილისის სემინარიილამ გამორიცხული შევირდების რიცხვი შემტირებულ იქნება...

* *

დავით აღმაშენებლის მეტღის დასადგმელად და სამღვდლოებს განსახლებლად და წმ. მარტინოს დავით და კონსტანტინეს კუბოს მასახლებლად ჩვენ მივიღეთ 290 მ. სხვა და სხვა შემწირველთაგან. ამ ფულებისა იყო 2514 მ. 57 კ. ამიანათ შესდგა 2804 მ. 57 კ.

* *

ხმები ისმის, რომ ქუთაისის კლასიკურ გიმნაზიაში საღმრთო სჯულის მასწავლებლის ადგილზე გადადის ქუთაისის საკათედრო ტაძრის დეკ. მ. გაბრიელ ცაგარეიშვილი, ხოლო ამ უკანასკნელის ადგილზე ინიშნება თბილისის დიდუბის ეკლესიის წინამძღვარი მ. კალისტრატე ცინცაძე.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილ-ზნობაზე.

მირქმე უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი.

ორს თებერვალს მართლ-მადიდებელი ეკლესია აღესაწაულა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტეს მირქმასა ანუ მიგებებასა. ამ შემთხვევის შესახებ მახარებელი ლუკა თავის სახარებაში მოგვითხრობს შემდეგს:

როდესაც იესო ქრისტეს შეტყუალ და დაბადებულ იქნა ორმოცი დღე, მისმა მშობლებმა იოსებმა და მარიამმა მიიყვანეს ყრმა ტაძარში წარსადგენლად წინაშე უფლისა, რადგან ყრმა იგი იყო პირმშო. მოსეს სჯულისამებრ თვითთავად ღვთისა თავისი პირმშო შეიღო მეორმოცე დღეზე უსათუოდ უნდა მიეყვანა ტაძარში და შეეწირა ღვთისათვის მსხვერპლი, ზღერდარს უნდა მიეტანა მდიდარი შესაწირავი, ხოლო ღარიბს—მტრედის ორი ზღარტი. ამ დროს იერუსალიმში სცხოვრებდა ერთი ღვთის მოშიში მოხუცი სემეონი. სემეონს სულის წმიდისაგან ჰქონდა აღთქმული, რომ იგი არ მოკვდებოდა, სანამ თავის თვალთ არ იხილავდა მაცხოვარსა სოფლისასა, იესო ქრისტეს. ერთ დროს მოხუცი სემეონი სულის წმიდის შთაგონებით მივიდა ტაძარში, სადაც დაინახა ერთი ქალი, რომელსაც ხელთ ეპყრა ყრმა. სემეონმა ღვთის შთაგონებით გაიგო, თუ ვინ იყო ყრმა იგი; მოსულმა აღიგნა ყრმა ხელში, აკურთხა ღმერთი და სთქვა: აწ განუტევე მანა შენი, მეუფეო, სიტყვისაგან შენისა მშვიდობით; რამეთუ იხილეს თვალი ჩემი მაცხოვრებელი შენი, რამეჲ განუმსაღე წინაშე პირისა უფლისა ერისასა, ნათელი გამოაჩვენებდა წარმართთა ზედა და დადებდა ერისა შენისა ისრისა. ე. ი., მე ვხედა შემიძლია მშვიდობით განვიხილო, რადგან ჩემს თვალთ ვიხილე მაცხოვარი ქვეყნისა, —იგი არს მაცხოვარი უფლისა ერისა,—იგი არს ნათელი, რომელიც განანათლებს წარმართთა, —იგი არს იმედი ისრაელის ერისა. იოსები და მარიამი გა-

აკვირე სემეონის სიტყვებმა. მოხუცმა სემეონმა აკურთხა და დალოცა მშობელი, შემდეგ ყრმა მისცა ღვთას და რქვა: აწ ესეკა ესდგეს დაგვიდა და აღდგინებდა მკაცლსა შიკისა და სასწაულად სიტყვისა საგებლად, ე. ი.: ზოგნი ამ ყრმის წყალობით ცხოვნიდებიან, ხოლო ზოგნი არა,—ენც იწამებს ყრმას, ის ცხოვნიდა, ხოლო რომელიც არ იწამებს, იგი თავის ურწმუნოებისათვის წარწყმდების,—და ბევრი სჯა იქნება ხელთა შორის ამ ყრმის შესახებ. მერმე სემეონი მიუბრუნდა თვით ღვთას და რქვა მასს: და თვით შენსა სულსა განვიდეს მსხვილი, ესე იგი: შენ ერთ დროს ამ ყრმისა გამო გამოცდი ისრეთ მწუხარებას, რომ ერთმ ხელით გაგვიპროსთ შენი გული,—და მაშინ გამოსწინდებიან მრავალთა გულისა ზრახვანი და ამ ზრახვისა და წვალების შემდეგ, რომელსაც დაიძინეს ყრმა, ყველასათვის ცხადი იქნება, თუ ვინ არის მისი მოწაფე და ვინ მტერი. ღვთის-მოშიში მოხუცებულის სემეონის გარდაყრმა იესო იხილა ტაძარში ერთმა კეთილმსახურმა მოხუცებულმა ქალმა ანნამ. მოციქული ამ მოხუცებულ ქალს უწოდებს წინასწარმეტყველად. ანა ამ 84 წლისა იყო შობილგან. იგი სცხოვრებდა ქართან 7 წელიწადი და შემდეგ ქმრის სიკვდილისა იგი აღარ გაყოლია მეორე ქმარსა, არამედ სცხოვრებდა ტაძარში, მარხულობდა და დღე და ღამე ევედრებოდა ღმერთსა. ანასაც შეტყობილი ჰქონდა, თუ ვინ იყო ყრმა იგი. მოხუცი ანა აღიღებდა ღმერთსა და ახარებდა მაცხოვრის მოსვლას ყველას, ვინც კი მოელოდა მასს. მსხვერპლის შეწირვის შემდეგ იოსები და მარიამი ყრმით დაბრუნდნ ვალილიაში, ქალაქ ნაზარეთში. მშობლების სახლში ყმა იესო აღდგინებდა და განმტკიცებდა სულათა და აღაგებდა საბჭმითა და მადლი ღვთისა იყო მასს ზედა.

ეს სახარების მოთხრობა შეიცავს ბევრს ზნობითი სწავლას! ზნობითი სწავლის პირველ მაგალითს გვაძლევს ჩვენ ყრმა იესო. განა თავის სიყმაწვილეშივე გვასწავებს ჩვენ ქრისტე? დიან, გვასწავლის და გვასწავლის თვით უმთავრეს—ღვთისგან მოცემული სჯულის აღსრულებას. რატომ მიიყვანეს იესო ტაძარში მეორმოცე დღეს? ამას მოითხოვდა თვით სჯული, რომელიც ღმერთმა მისცა ებრაელებს მოსეს ხელით. ვითარცა წკრილ ანს სჯულსა უფლასასა, მოგვითხრობს მახარებელი, რამეთუ ყოველმან წულმან, რომელმან განაღოს საშობი, წმიდა უფლისა იწოდოს.

სჯულის მდებელი, რომელმაც მისცა ხალხს სჯული, თვით ასრულებს ამ სჯულს სინამდვილით. თვით ღმერთი ასრულებს სჯულს, რომელიც მისცა ხალხს. ამის შემდეგ განა ჩვენ შეგვიძლია, რომ უარი ვსთქვათ ღვთის სჯულის რომელიმე მოთხოვნების აღსრულებასზე? რითი ვავიმართლებთ ჩვენ თავს, რომ ტაძარში ძალიან ძვირად დავდივართ და როცა მივალთ, მაშინაც რაღაცა უფულოთ ვდგავართ ეკლესიაში? ვინ მოგვცა ჩვენ უფლება, რომ ვავითავისუფლოთ ჩვენი თავი კვირა და უქმ დღეებში ეკლესიაში სიარულისაგან? ჩვენ სარწმუნოების ზოგიერთ მოთხოვნის შესრულებას არაფრად ვაგდებთ და ჩვენი ცხოვრების უფროსი, იესო ქრისტე კი მტკიცედ ასრულებს სჯულის ყოველ ვეარ მოთხოვნისა! ბეთლემიდან 15 ვერსი უნდა გავვლოთ მარიამს და იოსებს იერუსალიმამდის, და თუმცა ასეთი შორი გზა იყო, მაგრამ იმათ სიხარულით მიჰყავთ ძე. თუ შესაძლებელი იყო ამ სჯულის შეუსრულებლობა, თუ არასფეროს ნიშნაყდა მისი აღსრულებლობა, განა იესოს არ შეეძლო ჩაეგონებია თავის ყოვლად წმიდა ღვთისათვის, რომ არ აღსრულებია ეს სჯული? მაგრამ დედა მიღის, მაშასადამე ასე ნებადა თვით ყრმა იესო ქრისტეს. განა ამის შემდეგ შეგვიძლია ჩვენ, რომელნიც ხშირად რამდენიმე ნაბიჯზე ვართ დაშორებულნი ეკლესიებზე, რომ სხვა და სხვა მიზეზებით ვავიმართლოთ თავი ეკლესიებში მიუხედელობაზე? არასფრით არ შეგვიძლია ამ შემთხვევაში თავი ვავიმართლოთ. თუ არ დავდივართ, ამის ერთი მიზეზი არის ჩვენი გულგრილობა სარწმუნოებისადმი და არა პატივისცემა წმ. ეკლესიის დადგენილობათადმი, ჩვენი სიზარმაცე და გულგრილობა ღვთის სიყვარულისადმი. როცა არა გვაქვს ღვთის სიყვარული, მაშინ არც ლოცვა გვინდა და არც ტაძარში სიარული.

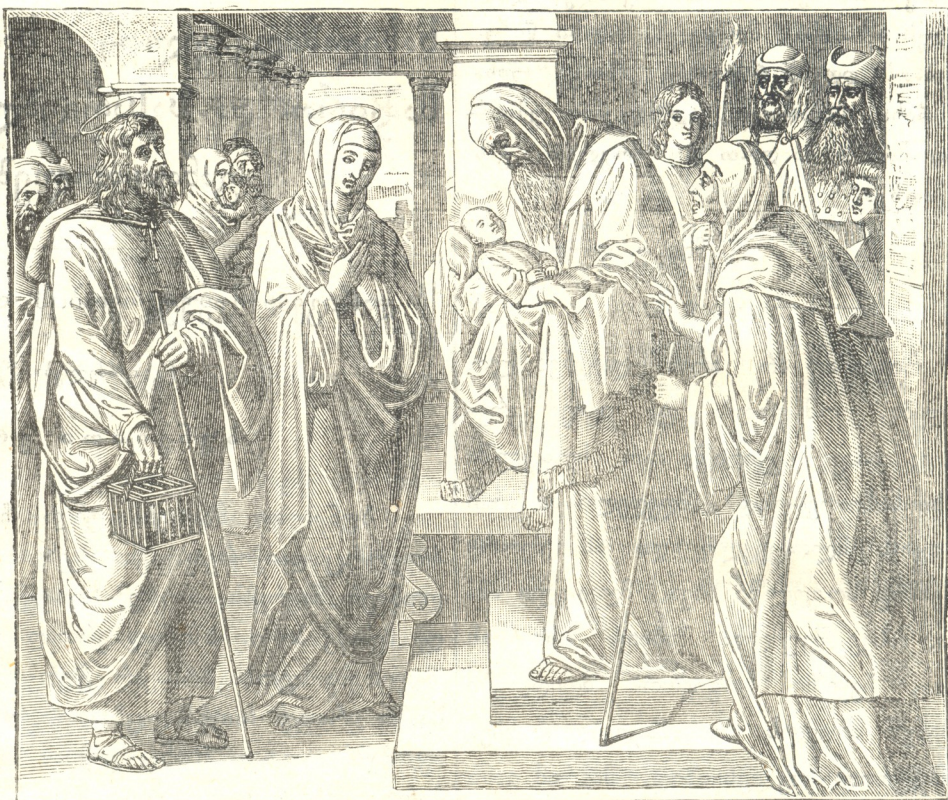
გნლა შევხვდეთ ყოვლად წმიდა ღვთის-მშობელს და იოსებს. როგორი მონდომილებით მიდიან ისინი ბეთლემიდან და მიჰყავთ ყრმა იესო იერუსალიმის ტაძარში! რა უნდათ მათ იერუსალიმში? მათ სურთ სინამდვილით შეასრულონ ღვთისაგან მოცემული სჯული, — უნდათ იესო, როგორც პირველი შვილი, წარადგინონ ღვთის წინაშე და არა შურსთ ღმერთს მსხვერპლად შესწირონ ორი მტრედი, რომელიც დაწესებული იყო ამ შემთხვევისათვის. იმათ იმედი ჰქონდათ და დარწმუნებულოც იყვნენ, რომ ყოველივე ამით ისინი გამოითხოვდნენ ღვთისგან კურ-

თხევას ყრმა იესოსათვის. და მართლა, საიდგან ველბულობთ ჩვენ ღვთის კურთხევას როგორც ჩვენთვის, ისე ჩვენი შვილებისათვის, თუ არა ტაძრებიდან? ტაძარში უფრო ახლო არის ღმერთი. ტაძარში უფალი განსაკუთრებით უფრო უხვად აძლევს ყველას თავის მადლსა. ამიტომ აქ უნდა მოდიოდნენ მშობელნი, რათა მიიღონ მადლი თავიანთი შვილებისათვის. ტაძარში უნდა ვეცდებოდნენ მშობელნი ღმერთსა, რათა მათი შვილები იქმნენ ბედნიერნი და დღე-კეთილნი, რომ იგინი ცხონდნენ, ტაძარშივე უნდა შევეცდებოდნენ ღმერთსა, რომ ჩვენმა შვილებმა კარგად ისწავლონ. იყვნენ კარგი ყოფაქცევისა და მორჩილნი და რათა ისწავლონ მათ შიში ღვთისა, სარწმუნოება და კეთილ ცხოვრება. დღეს ბევრი თავის შვილებს უჩივს და არ ელის მათგან არავითარიმე სარგებლობას. შეიძლება შვილები ასეთები გამოვიდნენ, რადგან მშობლები ძვირად ვეცდებოდნენ ღმერთსა, როცა მათი შვილები პატარები იყვნენ, არც თავათ იცოდნენ ღმერთი და არც შვილებს ასწავლიდნენ. დღესაც თავათ ძლიერ ძვირად დადიან ტაძრებში და, როცა დადიან, მაშინაც უფულოდ სდგანან შიგა. ყველამ უნდა ვიცოდეთ, რომ ჩვენი შვილები გარეშე ღვთისა არას დროს ბედნიერნი არ იქმნებიან, რადგან ჩვენი შვილების აღზრდაში ჩვენ არ გვეყოლება შემწე. როგორც მიწა უწვიმოდ არ იძლევა ნაყოფს, ისრე ის ბავშვები, რომელთათვისაც ღვთისაგან არ გამოუთხოვიათ ლოცვა-კურთხევა, გაახარებენ თავიანთ მშობლებს. ამიტომ უნდა ზრუნავდნენ მშობლები, რომ ილოცონ თავიანთი შვილებისათვის იმ დროს, როცა ბავშვების გულა და აზრი წმინდა არის ყოველივე ბიწიერებისა და ცუდ ჩვეულებათაგან. როცა ბავშვებს შეუძლიათ შეითვისონ ყოველივე კარგი და წმინდა. მიუხედელობად საჭიროა, რომ მშობლებიც ლოცვილობდნენ მუდამ და თავიანთი პატარა შვილებიც დაჰყავდნენ ტაძრებში სალოცავად. პატარაობიდანვე უნდა მივჩვიოთ ჩვენი შვილები ლოცვას და ტაძარში სიარულს, თუ ვესურს, რომ დიდობაზე ისინი შეიქმნენ ცხოველი ტაძარი ღვთისა. ზოგიერთები ლაპარაკობენ: პატარა ბავშვებმა რა უნდა ვაკეთონ ტაძარში და ან რა უნდა ვაგონ ღვთის-მსახურებისა? მართალია, ღვთის-მსახურებისას კი ვერას ვაიგებენ ისინი, მაგრამ მათი გულისა და სულისათვის ტაძარში ისე სიარულსაც დიდი მნიშვნელობა ექმნება. პატარა ბავშვს იამება ხოლმე, როცა ცივი ოთახიდან თბილ-

ოთახში გაიყვანენ, თუმცა მას არ გავგება სიცივის და სითბოს მიზნები. აგრეთვე ბავშვები ღეთის-მსახურებისას ბევრს ვერას გაიგებენ, მაგრამ მათ ყოველთვის სასიამოვნოდ რჩებათ ტაძარში სიარული. ზოგნი ამბობენ: «ბავშვები მთელი კვირა სწავლობენ და კვირა-უქმ დღეებში უნდა დაისვენონ». ის მშობლები, რომელნიც ასრე ფიქრობენ, ძალიან შეშინდებიან არიან. ისინი მარტო ფიქრობენ თავიანთი შვილების სხეულზე და უსაჭიროესი კი ავიწყდებათ. თუ ჩვენ ფიქრობთ სხეულის მოსვენებაზე, მით უმეტეს უნდა ვზრუნავდეთ სულისათვის. ჩვენ ყოველთვის ვალდებული ვართ მადლობა შევსწიროთ ღმერთსა, რომელიც ეწევა ჩვენს შვილებს სწავლაში, და რომელიც აძლევს მათ ჭკუას და გონებას სწავლის შეძენისათვის. ზოგიერთი მშობლები ამბობენ: «ცოცხალი არის პატარა ბავშვების გამოღვიძება დილით და იმათი ტაძრებში წაყვანა». უკეთესია მშობლებმა დაზოგონ და შეიცოდონ თავიანთი შვილები სხვა რამეში და არა ისეთ საქმეებში, რომელნიც შეცნებიან ყმაფილების სულს, ღმერთს და საუკუნო ნეტარებას. თორემ ამისთანა შეცოდება საზარალო და მკენებელი იქნება ბავშვებისათვის მათ მომავალს ცხოვრებაში. ვერაფრითარმე სარგებლობას და კმაყოფილებას ვერ გამოვიტანთ ჩვენ იქიდან, რაც მკენებელია სულისათვის.

ესლა დავანებოთ თავი მშობლებს და ბავშვებს. საჭიროა აგრეთვე, რომ ამ დღესასწაულისაგან სხვათაც მიიღონ ზნეობითი სწავლა. გარდა ყრმა იესოსა, ღეთის-მშობლისა და იოხებისა ამ დღესასწაულში მონაწილეობას იღებს ორი პირი: სემიონი და ანა. რა მაგალითს აძლევენ ეს ორი პირი მათ, რომელნიც ისეთივე ხანში არიან შესულნი, როგორც თვით სემიონი და ანა? შეხედეთ სემიონს: რითი სცხოვრობს ის? რაა მისი ნუგეში და იმედი? რაისათვის სცხოვრობს ის ასრე დიდხანს? მოხუცი მოვლის, რათა თვალთ იხილოს მაცხოვარი ქვეყნისა, შეკზარის მის მოსვლას და მუდამ იმაზე ფიქრობს, რომ ღირსეულად მოემზადოს მაცხოვრის მისაღებად. მოხუცს სემიონს ბოლოს აუსრულდა თავის გულის ნატვრა: ეღირსა მაცხოვრის ხილვას, აღიყვანა ყრმა იესო ხელში და წარმოსთქვა: აწ განმატეგე მონა შენი, მკუფეო, მშვიდობით. იხილა მაცხოვარი და ევედრება ღმერთსა, რომ მან განუტეოს ის ამა ქვეყნიდან, რადგან საჭიროდ არა სთვლის ქვეყნიურ ცხოვრებას.

სემიონის ცხოვრება და მოქმედება დიდი მაგალითია მათთვის, რომელთაც განუტეოს თითქმის უმეტესი დღენი თავისი ცხოვრებისა. ამისთანა პირები მუდამ ღმერთზე უნდა ფიქრობდენ, იელტობდენ ღეთისადმი და მხოლოდ ღეთის იმედი უნდა ჰქონდესთ. ნხოლოდ ღეთის სასიამოვნო საქმეების აღსრულებაში უნდა პოულობდენ განსვენებას და სიხარულს. მოხუცებულნი უმეტესად უნდა ზრუნავდენ, რომ უკეთესად მოემზადონ მომავალი საუკუნო ცხოვრებისათვის, რომ ღირსეულად შეეგებნენ უფალსა, რომელიც მოვალს განსჯად ცხოველთა და მკედართა. მოხუცებულნი სემიონის და ანას მსგავსად მუდამ ტაძარში უნდა დაიარებოდენ და აღიდებდენ ღმერთსა. უნდა ცდილობდენ, რომ რაც შეიძლება ხშირად მიიღონ ხოლმე წმიდა ხორცი და სისხლი ქრისტესი საიდუმლო ზიარებაში. ზენიერნი იქმნებიან ის მოხუცებულნი, რომელნიც მუდამ ღმერთზე და ღეთის სათნო საქმეებზე ზრუნავენ. ამისთანა მოხუცებულთ ღმერთი სიცოცხლეშივე გამოცხადება, ხოლო ზეცაში ისინი იხილვენ ღმერთს დიდებით, რომელიც მუდამ მათთან იქმნება. თვითვე ჩვენგანი მოხუცებულობაში უფრო უნდა ფიქრობდეს ღმერთზე და ღეთის სათნო საქმეებზე. მაგრამ ზოგიერთნი მოხუცებულობაშიაც ისე ცოტას ფიქრობენ ღმერთზე, როგორც ახალგაზდობაში. ზოგიერთნი მოხუცებულობაშიაც ისეთივე წინდაუხედველობით იქცევიან, როგორც ახალგაზდობაში. სიცოცხლე იღვევა, სხეული უძლურდება, მაგრამ ზოგიერთ მოხუცებულებს ახალგაზდობის ცუდი ყოფაქცევა და ჩვეულებანი მთლად შეახარცდებათ, სრულებით არ ფიქრობენ, რომ განიწმიდონ ცოდვებისაგან, არ ლოცვილობენ და არც ტაძრებში დაიარებიან ღეთის სადიდებლად. თვითონ დარწმუნებულნი არიან, რომ დღეს თუ ხვალ განუტეებენ სულსა, გონება უჩლუნგდებათ, მაგრამ მათი გული კიდევ ამაო წუთისოფლის სიამოვნებისადმი მიესწრაფება. ამისთანა მოხუცებულნი ვერ ეღირსებიან ღეთის ხილვას მსგავსად სემიონისა და ანასა. რომ კიდევ იხილონ მათ ღმერთი, რა თვალთ უნდა შეხედონ მასს, რომელსაც მთელს მათ სიცოცხლეში აჯავრებდენ თავიანთი ცუდი ყოფაქცევით, ვრიდებოდენ და რომელთაც ღმერთზე და ღეთის სათნო საქმეებზე ფიქრი არ ახარებდა და არ ატკობდა. ვინც ამ სიცოცხლეში არ ფიქრობდა ღმერთზე, იმ ქვეყანაში როგორღა იქმნება ღმერთი

მისი მანუკეშებელი? ამითანა მახუცებულთ მოელის ღეთის სახეჯელა, რადვან მათ ბოროტად იხმარეს თავიანთი გრძელ-ქამერა სიცოცხლე და არ ისარგებლეს მათ თავის სულასათვის და ღირსეულად არ შეიყვარეს უფალა. როცა ახალგაზდები ვართ, მაშინ ვფაქრობთ, მახუცებულობაში ვიზრუნებთ ღმერთზე და ღუთის სათო საქმეებზე. მაგრამ უნდა ვეცადოთ, რომ არ მოესტყუდეთ. უნდა ვეცოდეთ, რომ მახუცებულობაში მკიან იმას, რაც ახალგაზდობაში დასთესეს. ცხადია, რომ ისინი, რომელთაც ახალგაზდობაში ცოდვილად გაატარეს დრო და

სრულდებით არ ზრუნავდნ ღმერთზე, მოხუცებულობაშიაც იგეთივე რჩებიან. რა საჭიროა მოხუცებულობის ცდა? რა ვიცით, რომ უსათუოდ მივახწევთ მოხუცებულობაში? უკეთესია, როცა ახალგაზდობაშივე მივეჩვევით ღოცვას, ღეთის დიდებას და ტაძარში სიარულს, რომ მოხუცებულობის დროს ჩვენი ცხოვრება ისრეთივე სასიამოვნო იქმნეს ღეთისათვის, როგორც სვიმეონისა და ანასის. ანანამ პატარაობიდანვე შესწირა თავისი თავი ღეთს სამსახურს; ის მუდამ ტაძარში სცხოვრებდა, მარხულობდა და მუდამ ღეთის ედრებაში ატარებდა დროს.

საეჭვო კითხვების განმარტება.

ამაო რედაქტორა!

უმარწილესად გთხოვთ, რომ თქვენის გასეთის «მწეესია»-ს საშუალებათ განმარტოთ ერთი კითხვა— სახელდობ, შეიძლება დიდ-მარხვის კვირა დღეებში

აზიარის მღვდელმა ხალხი იმ შემთხვევაში ნამეტნავად, თუ არი სოფლის ხალხი ერთს და იგივე კვირას შემზადდენ, ერთი სოფელი შაბათს აზიარის მღვდელმა და მეორე სოფლის კვირას, თავ-თავის სოფლის კვლევისაში? ან თუ არა და ერთსვე სოფელში და ეკლესიაში სიმკაჯლის გამო შაბათს დღეს რომ ვერ მოასწრეს მღვდელმა ზიარება, კვირას შეუძლიან აზიარის მომზა-

დებული ხალხი თუ არა? ჩემი აზრით შეიძლება დიდ-
 მანქანის კეიკა დღეს აზიანდეს მღვდელმა ხალხი წიკუ-
 ზე, როგორც შაბათს დღეს. რადგანაც ზოგი წინა-
 აღმდევია ჩემი აზრისა, სამართლის აღსადგენათ უმარ-
 ხილესად გთხოვთ შრომა მიადლოთ და მოკლეით გან-
 კვიმარტოთ ეს კითხვა.

მღვ. ი. დ—ვი.

ეს კითხვა რიგინალ არ არის დაყენებული.
 როგორ მოხერხდება, რომ ერთმა და იგივე კრე-
 ბულმა ერთსა და იმავე კვირაში ორ სოფელში
 მოამზადოს ხალხი საზიარებლად? მღვდელი ან ერთ
 აღგილას უნდა იყოს მლოცველი და ან მეორე
 აღგილას. თუ მეორე სოფელში სხვა მღვდელი ამ-
 ზადებდა მრევლს, მასვე შეუძლია შაბათს აზიაროს
 ისინი. მართალია, ჩვენში ზოგიერთი მღვდლები
 მღვდელთნეს მიუჩინენ მრევლს მოსამზადებლად სხვა
 სოფელში, ზედ-მიწერილ ეკკლესიაზედ, მაგრამ განა
 მღვდელთნეს შეუძლია ხალხის მომზადება საზიარებ-
 ლად? ერთ უწესობებს სხვა მრავალი უწესობა
 მოსდევს ხოლმე და მართლაც დიდი უსიამოვნება
 მიადგება ხოლმე მღვდელს ამისთანა შემთხვევაში.
 ამის ასაცილებლად საჭიროა მღვდელმა ერთ კვი-
 რაში ერთგან მოამზადოს ხალხი და მეორე კვირაში
 მეორე სოფელში.

მეორე მუხლი კითხვისა არ არის საფუძვლიანი.
 ჩვენში არც მრევლია იმდენი, რომ ორი ათასი სული
 შეემზადოს საზიარებლად და არც ეკკლესია დაიტევს
 იმდენ ხალხს, რომ მღვდელმა შაბათს ვერ მოასწროს
 ყველას ზიარება. რა საჭიროება არის, რომ მეორე დღეს
 გადაიდგას ზიარება?

რაიცა შეეხება იმ კითხვას: «კვირას შეიძლება
 თუ არა ზიარება»-ო, ამაზე ჩვენ უნდა ვსთქვათ,
 რომ არა თუ კვირას, სიწმინდის განახლების წირვა-
 ზედაც შეიძლება ზიარება მომზადებულთა, რომელ
 დღესაც უნდა იყოს ეს.

რედაქტორი.

სახელმძღვანელო, საყურადღებო, საჭირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფილება.

დარჩება მეფუტკრეობის დაწესისათვის

(გაგაჩუქება *)

ბ უ ნ ე ბ ი თ ა ე რ ა.

ბუნებითი ნაყრები უნდა ჩასვთ სკაში ისე,
 როგორც დაიჭირეთ. ეს შეეხება, რასაკვირველია,
 ღონიერ ნაყრებს, თორემ სუსტები, მაგალ., მეორე
 და მესამე პირი, ხშირად ერთად უნდა შეერთდნენ.
 შეერთება სჯობს მოსაყარ კურტელშივე და მერმე
 სკაში ერთად ჩაისმის. ცხადია, რომ ნაყრის ჩასმა
 აჯობებს ცოტად შაინც ფიჭიან სკაში. ამასთან სა-
 ჭიროა სახეში ვიქონიოთ, რომ შეერთებულ ნაყრებს
 უფრო ვრცელი ბინა ექმნესთ, რამოდენიმე თავ-
 დაუყვრავი თაფლით და თუ შესაძლოა, ბარტყებიანი
 ფიჭის ნაყრით, რომელიც შეიძლება ჩაეკრას სხვა
 ფიჭაში, რადგანაც ამგვარი ნაყრები ხშირად ჰკარგვენ
 დედოს. უკანასკნელ შემთხვევაში ნაყარი გაიქცევა,
 თუ არ იქნა კვერცხები, ანუ თავდაუხუზავი ბარტყი,
 რომელსაც ფუტკრები აროდეს არ მოსცილდებიან
 და რომლიდამაც დედოსაც ადვილად გამოიყვანენ.
 მაგრამ ჩასმა ღონიერი პირველი პირის ნაყრისა მზა
 ბუდეში, როგორც გამოცდილება გვარიგებს, არ არის
 სასარგებლო, რადგანაც ის მალე მრავლდება და,
 ადვილი შესაძლებელია, იქილამაც იყაროს. ამისთანა
 შემთხვევა საზარალოა, რადგანაც არც ნაყარი ივარ-
 გებს და სკაც დასუსტდება. უმჯობესია მათ მიეცეს
 მხოლოდ დასაწყისი შენობისა და დანარჩენი თვი-
 თონ გააკეთონ.

ხეზედ მიხვეული ნაყარი უნდა მოყაროთ ჯე-
 რეთ სანაყრეში. სანაყრეს მიადგამთ ძირიდან მიხ-
 ვეულ გუნდს და მერმე ღონიერად დაჭკრავთ (დაან-
 ძრევთ) ტოტს, რომელზედაც ზის ფუტკარი, — მთელი
 გუნდი შიგ ჩასცივდება. პირველად აიშლებიან, მაგ-

*) იხ. «მწეპისი»-ს № 4, 1894 წ.

რამ მალე შევლონ ისეე შიგ და დამშვიდდებიან. თუ მოხერხებულ აღვიღებთ ნაყარი, შეიძლება პირდაპირ სკაშიც ჩაყაროთ და მერმე, სადაც გსურსთ, იქ დასდგათ. როდესაც ნაყარი ისე მოუხერხებელ ალაგას დასჯდება, რომ სანაყრეში ერთბაშად ჩაყრა არ შეიძლება, მაშინ სანაყრეში ჩაჭყრიან კოვებით რამდენიმეს და იქვე დაჭკიდებენ; დანარჩენიც მალე შიგ შევა, მხოლოდ ცოტა კომლი უნდა უხრჩოლოთ, აფრინოთ სილით, ანუ ფხვნიერ მიწით. უმჯობესია მოიქცეთ ასე: ფოთლებიანი ტოტი, თუ ბალახი ახურეთ თხელი თაფლით და ჩამოჭკიდეთ ნაყარის ახლოს. ნაყარი ზედ ჩამოეკიდება და შემდეგ ადვილად აიყვანთ.

როდესაც შევასრულეთ ძნელი საქმე—დავიტოვოთ ნაყარი, მერმე მისი სკაში ჩასმა ადვილია. სკას, რომელშიაც ფუტკარი უნდა ჩაესვას, მოვსხნით ზურვის კარს და მივაფენთ იმაზე ნაყარს სანაყრედამ. შეიძლება ასეც: სკის წინ საფრენ თვალთან ვაფინეთ ტილო, ანუ თუ სხვა რამე და იმაზე დაყარეთ ფუტკარი, რომელიც თავისით ნელ-ნელა შევა საფრენ თვალში. ჩარჩოების სიმრავლე სკაში დამოკიდებულია ნაყარის სიდიდეზე, მაგალ., ორ გირვანქა ნახევარზე მეტი თუ არ არის ნაყარი, ჩარჩო ოთხზე, ანუ ხუთზე მეტი არ ვარგა და თუ მეტია, შეიდი და რვაც ჩაიდგმის.

ძალიან სასარგებლოა სუსტი ნაყარის დროს მოიქცეთ ასე: ნაყარს, რომელსაც ცარიელ სკაში ჩაყარით, დასდგამთ ძველის ადგილზე, საიდანაც იყარა. ძველს კი რომელიმე ღონიერი სკის (რომელიც ნაყარის გაშვებას არ აპირებს) ალაგას დასდგამთ, უკანასკნელს ახალ ადგილს გადაიტანთ. სუსტი ნაყარი გაღონიერდება მუშაობიდან დაბრუნებული ფუტკარით, ნაყარის გამშვები მიიღებს სხვა სკის მუშა ფუტკარს, უკანასკნელი კი, თუმცა რამოდენიმე დღეს მუშაობას შესწყვეტს, მაგრამ მალე გაღონიერდება, თუ სკაში წყალს მისცემთ ჭურჭლით.

რამოდენიმე დღის შემდეგ სკას ნახავთ. თუ იატაკზე სანთლის ქერწლი იქმნეს დაბნეული, მიხედვით, რომ სკაში სიცივეა, ერთი თუ ორი ჩარჩო უნდა ამოაკლოთ და სკა დაჭმანოთ, ნაბზრები აუღვსოთ.

ხელოვნური ნაყარი

ხელოვნური ყრა ფუტკარისა ძალიან გამოსადეგი და საყურადღებო საქმეა მეფუტკარისათვის; მაგრამ ამას უნდა კარგი ცოდნა ფუტკარის ცხოვრებისა და ზნე-ჩვეულებისა, თორემ უიმისოდ ბევრს ვერას ისარგებლებთ და ბევრსაც იზარალებთ. ხელოვნური ნაყარებისათვის არ დაგვირდება ხეებსე პოტინი, როგორც გვეჭირდება ხშირად ბუნებითი ნაყარების დასატკარად. ამასთან ხელოვნური ნაყარები სკას არა სტოვებენ. ხელოვნური ნაყარები შეგვიძლია გავათავოთ უმთავრეს საშოკრობის დრომდე. არ გვესაჭიროება ყარაულობა, რომ ნაყარები არ დაგვეკარგოს.

თუ ოჯახი ფუტკარისა ღონიერია, ყოველთვის შეგვიძლია ვაეყოთ. კარგია გასაყოფად ის ოჯახი, რომელშიაც ბუდეს ქვეშ მრავალი ფუტკარი ჰკილია გუნდით და აქვს მონაერის დაბეჭდილი ბარტყი.

ხელოვნური ნაყარის კეთება ბევრნაირია, მაგრამ აქ ჩვენ ავსწერთ, რომელიც უფრო საუკეთესო და სასარგებლოა.

ახალშენი ფუტკარის გადასახლება

ახალშენი ფუტკარი ე. ი. ჯერ გარედ გამოუსვლელი და ტყე-მინდვრებში უმუშევარი, ბარტყით და კვერცხით გადასახლება ამნაირად: წინ და წინ დაიჭერენ დედოს და ჩასმენ გალიაში, რომელსაც გამოსავალ პირს აუგლესენ სანთლის თხელი ფურცლით, მხოლოდ დაუტყვევენ პატარა ჯურჯუტანას. ამგვარად დატყვევებულ დედოს ჩააჯენენ (ჩააკვრენ) მომზადებულ ცარიელ სკის სათავეში ორ ცარიელ ფიჭის შუა. იქვე ჩაეკერის ბარტყებიან ფიჭის ნაჭერი. შემდეგ ამისა ეს დედოიანი ცარიელი სკა უნდა დასდგათ იმ სკის ადგილას, საიდგანაც დედო გამოიყვანეთ, უკანასკნელი კი სხვა ღონიერ სკის ადგილას, თვითონ ეს უკანასკნელი დაიდგმის ახალ ადგილს. ძველი ფუტკარები (რომელნიც გარეთ მუშაობენ), წაელენ თავის ბინაზედ, სადაც ეხლა მარტო მათი დედოა ცარიელ სკაში, გაანთავისუფლებენ (გამოსჭრიან) მას გალიიდგან და შეუდგებიან ახალი ბუდის კეთებას; დაობლებული სკა გამოიყვანს ახალ დედოებს და რადგანაც მან მრავალი მუშა ფუტკარი მიიღო სხვა ღონიერი სკიდგან, ადვილი შესაძლებელია, გამოუშვებს მეხუთმეტე ანუ მეთექვსმეტე დღეს

ბუნებით ღონიერ ნაყარს (ეს იქმნება მეორე პირი). მესამე სკას კი, რომლის ადგილას ეს დაიდგა, უნდა მისცეთ რამოდენიმე დღეს წყალი ჭურჭლით, რადგანაც გარეთ მუშა ფუტკარი ჯერეთ აღარ ეყოლება.

ახალშენის გადასახლება შეიძლება კიდევ თავის დედოიანა, მხოლოდ, მაშინ ძველ სკას უნდა მიესცეთ სხვა დედო (სხვა სკილამ ანუ განგებ მომზადებული). უკანასკნელ შემთხვევაში დედო სრულიად დამწყვდეული უნდა იყოს ორ-სამ დღეს და მერმე სანთლით უნდა აუგლისოთ პირი, თორემ თუ მალე გამოიყვანეს გალიიდან, მოკვლენ; ფუტკრები უნდა შეეჩვიონ მას და თითონაც სკის სუნი უნდა მიიღოს. საჭირო არის ამისთანა ნაყრებისათვის, რომ ახალი სკა ძველს წააგედეს შენედელობით და საფრენი თვალის იმ ალაგას ჰქონდეს, თორემ მრავალი გაფრინდებიან სხვა სკებისაკენ და დაიკარგებიან, ან ჩხუბს გამართვენ.

ახალშენის გადასახლება შეიძლება კიდევ მესამე ნაირად. დედოს დაიჭერენ და ჩასმენ ახალ ცარიელ ფიჭვიან სკაში. ძველი სკიდან ამოიღებენ თითო-თითო ჩარჩოს და ყველა მასზე მჯდომარე ფუტკრებს ჩასტოცხვენ (ჩაყრიან) ახალ სკაში, შემდეგ ჩარჩოებს თავისავე ალაგას ჩასდგენ. როდესაც ახალ სკაში ჩასტოცხვენ ყველა ჩარჩოებიდან ფუტკრებს, უკანასკნელს დასდგენ ახალს ადგილას, აქ ფუტკრები ხელახალ მოსახლობას შეუდგებიან. ძველ სკაში კი ძველი ფუტკარი დარჩება (ფუტკარს თუ ერთხელ მაინც გარეთ უმუშავია, ის ახალ ალაგას არ გაჩერდება), ბარტყები და კვერცხები, საიდანაც ახალ დედოს გამოიყვანენ და შეუდგებიან ხელახალ მოსახლობას.

შეკრებილი ნაყარი

თუ მეფუტკრეს რამოდენიმე ღონიერი ჩარჩოიანი სკა აქვს, მას შეუძლია ნაყარი გააკეთოს ამნაირად: თვითვე ღონიერ სკას მოაკლდეს თითო ბარტყიანს და კვერცხიან ჩარჩოს. ამას სკები სრულებით არ შეიშინებენ, მხოლოდ ჩარჩოებს დედო არ ეაჭყვეს. ამისთანა ჩარჩოებს ექვს ანუ შვიდს ჩასდგენ ცარიელ სკაში და დასდგენ ახალს ადგილას. ამისთანა ნაყარს ეყოლება თან გამოყოლილი ახალი ფუტკარი, ბარტყი და კვერცხი, რადგანაც დედო არ ეყოლებათ,

ახალს გამოტყვენ. მენტომეტე ანუ მეთექვსმეტე დღეს ეს სკა გაუშვებს ერთს ანუ ორ ღონიერ ნაყარს.

ამისთანა შეკრებილი ნაყრები შეიძლება რამდენჯერმე გააკეთოს მეფუტკრემ ერთსა და იმავე სკებიდან, რადგანაც რამოდენიმე დღის შემდეგ ღონიერი სკებისათვის სრულიად შეუტყობლად შეიძლება ამოაკლდეს კიდევ თითო ჩარჩო და გაკეთდეს ახალი სკები. ოც ჩარჩოიანი სკიდან, მაგალითად, ერთჯერ გაკეთდება სამი ახალი სკა, რომლებიც ნაყრებს გაუშვებენ და, თუ მეტი არა, ექვსად მაინც გარდაიქცევა. ამნაირად შეკრებილი ნაყრები რომ სამჯერ გავიმეოროთ, გაკეთდება თერამეტი ხელოვნური ნაყარი, ასე რომ, სკები თითქმის ერთი ორად გარდაიქცევა.

დედოს მიცემა

მიცემა დედოსი ხელოვნური ნაყრობის დროს ხშირად საჭიროა, რომ სკამ, რომელიც უდედო დარჩა, თუ არ გსურსთ, არ გაუშვას მეორე პირი ნაყარი. მიცემა დედოსი საზოგადოდ ასე ხერხდება: მას ჩაჰკეტენ გალიაში ორი-სამი დღით; როდესაც მას ფუტკრების შეეჩვევიან, გააღებენ გალიის კარს და მის მაგიერად სანთლით ალესენ, მხოლოდ სანთელში დატანებენ პატარა ჯუჯუტანას; შემდეგ ფუტკრები მას თითონ გამოუჭრიან გამოსასეღელ თვალს. თუ დედო მოსწონთ, ფუტკრები დედოს ძალიან არ მიეჩვენებიან, ფრთები გაშვებული ექნებათ, რითაც ისინი სიამოვნებას ხატვენ. მაგრამ თუ არ მოსწონთ, მაშინ გალიას გუნდი მჭიდროდ დაესევა, თითქოს ზედ მიჰკლამიან. უნდა იცოდეთ, რომ ფუტკრები ხანდისხან დედოს სრულებით აღარ მიიღებენ, თუ მისი მიცემა დაგვიანდა და სადედოვები უკვე დაიბეჭდენ. საზოგადოდ ახალი დედო უნდა მისცეთ მესამე ანუ მეოთხე დღეს ძველის წართმევის შემდეგ.

შეცვლა ერთი დედოსი მეორით, მაგალითად, ძველი უვარგისის ახლით, შეიძლება ამნაირად: ძველ დედოს დაიჭერენ და ჩაჰკეტენ გალიაში, გალიას ჩაჰკიდებენ იმ ალაგას, სადაც ბევრი ფუტკარი ზის. შემდეგ ერთი დღის ანუ ღამისა მის მაგიერად იმავე დაკეტილ გალიაში ჩასმენ ახალს და ჩასდგენ იმავე ალაგას; ერთი დღისა და ღამის შემდეგ გალიას კარს უღებენ და ულესენ სანთლით. როდესაც დედო გამოვიდა, უნდა ნახოთ, მიიღეს თუ არა; თუ არ

მიიღეს, იატაკზე იქმნება დაფარდნილი ფუტკრების გროვაში.

ხელოვნურ ნაყრებს, რომლებსაც დედო არ გაჰყოლიათ, შეიძლება დედოს მაგივრად მისცეთ ეზა, გამოსატენი სადედოეს ფიჭა, რომ მალე გამოტეხონ ახალი დედო. ამისთანა შემთხვევაში უფრო ძვირად მოხდება მეორე პირი ნაყარი, ვინემ მზა დედოს მიცემის დროს.

მზა დედო

მზა დედოები შეიძლება იყონ ნაზამთრი, პატარა სკებში შენახული, მაგალითად ორ ან სამ ჩაჩოიან სკაში თავის ფუტკრებითურთ; შეიძლება იმწლისა, ე. ი. გაზაფხულზე გამოყვანილი. ამისთანა სკებში სდებენ თაფლიანს, ბარტყიანს და ცარიელ ფიჭას; მერმე ჩაყრიან შიგ ჩამოდენიმე მუჭა ფუტკარს, განსაკუთრებით ახალგაზრდას.

საფრენი თვალი სკისა დაიხურება რკინის ბალით, რომ ჰაერი შეუფიდეს და დასდგმენ სამი ანუ ოთხი დღით ბნელს ადგილას; ამის შემდეგ დადგმენ საფუტკრეზე ღონიერი სკების მოშორებ. როგორც კი გააღებთ საფრენს, ძველი ფუტკრები თავის ბინას მოსძებნიან, ახლები კი დარჩებიან, გამოიყვანენ დედოს და დაიწყებენ ოჯახობას. როდესაც გამოტეხილი დედო დაიბამლება და დაიწყებს კვერცხის დებას, მას უკან შეგიძლიათ იხმაროთ, როგორც გინდათ.

როგორ უნდა მოიქცეს მეფუტკრე, რომ, რბც შეიძლება, მეტი თაფლი მიიღოს.

ამ კითხვის ახსნა ადვილად შეუძლია მას, ვინც დაკვირვებით შეისმინა და შეისწავლა ზევით აღწერილი; მაგრამ საჭიროდ ვრაცხთ ჩამოდენიმე სიტყვით ჩვენვე გამოცხატოთ და განვმარტოთ ამის ახსნა.

გაზაფხულიდან, რაც უფრო საშოგრობა გალონიერდება, დედო თანდათან უმატებს კვერცხის დებას და ოჯახიც ღონიერდება; დაიწყება გამოყვანა მონაწერებისა და შემდეგ, თუ ოჯახი გაყოფას აპირებს, შეუდგება დედოების გამოყვანასაც. პირველად, მართალია, ნაშოგრობა იხარჯება ბარტყების გამოსაკვებად, მაგრამ მერმე კი, უმთავრესი ნაშოგრობის დროს, თაფლის მომტანი ფუტკრით ღონიერი ოჯახები იწყებენ თაფლის შენახვასაც, მის ჩახსმას იმ

ფიჭის თვლებშიაც, რომელნიც თანდათან თავისუფლდებიან ბარტყებისაგან. ბარტყობა ამით თანდათან შემცირდება და ბოლოს შემოდგომისათვის საშოგრობის შესუსტებაც და სითბოს ნაკლებეფენებაც სრულებით შეაწყვეტინებს ბარტყობას და ამნაირად ოჯახში დაიწყება მოსვენება.

მაშ, ჯერ ბარტყობა უშლის ხელს თაფლის მოგროვებას და მერმე, თავის მხრით, თაფლის გროვება ასუსტებს ბარტყობას. თაფლი და ბარტყობა ჩხუბობენ ერთი მეორესთან და თუ ბარტყობამ დასძლია, მაშინ თაფლის შენახულობა ნაკლები იქნება, მისთვის რომ ის თითქმის სულ ბარტყობაზე დაიხარჯება, რის გამო შემოდგომისათვის ამისთანა სკებში იქნება მრავალი ფუტკარი და ცოტა თაფლი; თუმცა თაფლის გროვებამ აჯობა ბარტყობას, მაშინ დედო ძალაუფლებურად იბარტყებს ნაკლებად და, ამისათვის, შემოდგომის პირზე სკაში იქმნება მრავალი თაფლი და ცოტა შედარებით ფუტკარი, რადგანაც ბევრი ფუტკარი იკარგება მუშაობის დროს, გამრავლება კი ნაკლებია. ცხადია ბევრი თაფლი შეიკრიბება სკაში მაშინ, როდესაც უმთავრესი თაფლიანობის დროს ოჯახი ღონიერია. ოჯახი, რომელიც ღონიერი იყო ზაფხულის დამდეგს (თაფლიანობამდის) და არ უყრია, შემოდგომისათვის თაფლიანი იქმნება და ფუტკარიც საკმაო ეყოლება; თავიდან სუსტი ოჯახი კი ბარტყობას გაჰყვება და თუმცა შემოდგომისათვის მრავალი ფუტკარი ეყოლება, მაგრამ თაფლი კი ცოტა ექმნება.

ყრასაც (გამრავლებას) აგრეთვე დიდი ზედგავლენა აქვს თაფლის მოგროვებაზე. ნაყრებს თან მიჰყვება მუშის ძალა და ამით, თუმცა ჩამოდენიმე ხანს თაფლის ზიდვა ნაყრის მომცემ სკაში იკლებს, მაგრამ მაგივრად შესწყდება ბარტყობაც, რადგანაც კვერცხის მდებელი დედო ნაყარს გაჰყვება. მოტანილი თაფლი ამისათვის ცოტა დაიხარჯება. ერთი ნაყრის მომცემი სკა საზოგადოდ თაფლიანია. მაგრამ იმ სკებს, რომლებიც ჩამოდენიმე ნაყარს გაუშვებენ, შედარებით ცოტა თაფლი აქვსთ. ამასთან უნდა შევნიშნოთ, რომ სანამ იყრიდეს, ოჯახი ზარმაცობს და ცოტას მუშაობს.

ამ სახით, თაფლი მაშინ იქნება მრავალი, როდესაც ფუტკრები მას მეტს მოიტანენ და უბრალოდ დახარჯვენ ნაკლებს. მაშ საჭიროა, რომ სკები უმთავრესა თაფლიანობის დროს იყენენ ძალიან ღო-

ნიერნი, ნაყრობა კი გათავებული იყოს. გარდა ამისა საჭიროა, რომ არ მოშენდეს ბევრი მონაფარი—მუქთამბჯამლები და აგრეთვე არ მოშენდეს ბევრი ფუტკარიც.

მონაყრის ნაშენობის შესამცირებლად მეფუტკრემ სკაში არ უნდა დააყენოს მონაყრის ფიჭები. მთელი ფიჭები, რასაკვირველია, ამოიღება, მაგრამ როდესაც ფუტკრის ფიჭაშია გამორეული მონაყრის ფიჭა, მაშინ უკანასკნელი გამოიჭრება და მის მაგივრად ჩაჰკერდება ფუტკრის ხელოვნური ფიჭა. ამაზედ უკეთესი საშუალებაა მოსპობა ძველის, არა ამ წლის, დედოსი სკაში. ძველი დედო სულ ყოველთვის ფუტკრებს საღერდელს უშლის და ეცლება ნაყრით ძველს სკას; ახალი კი დაბადების წელიწადს ყრაზე არ ფიქრობს და არც მონაყრებს აშენებს. ძველი დედოს წართმევის შემდეგ მათე დღეს ნახვენ სკას და ერთის მეტს სადედოვებს მოსპობენ, თორემ, თუ დედო ერთზე მეტი გამოტყდა, ნაყარი იქმნება და სკას მეტი ხარალი მოუვა.

რომ უმთავრესი საშოგრობის დროს ფუტკრები ღონიერი იყვნენ, მათ სჭირდებათ ხელის შეწყობა. ჩვენ ვიცით, რომ რაც თაფლის ნაშოგრობა მატულობს, ისე მატულობს ბარტყობაც; ამისათვის ჩვენ შეგვიძლია საჭმელის მიცემით სკები გაეღონიეროთ, რა დროსაც გვინდა. შეიძლება ფუტკრებს განათებისათვის საკმაო ყვავილის ფქვილი არა აქვსთ. იმ შემთხვევაში შეგვიძლია მონაყრის ფიჭაში ჩაეყაროთ ფქვილი (კარგია სიმინდის და მუხუდოსი) და ჩაეკიდოთ სკაში; ამასთანავე უნდა მივსცეთ სკაში თხელი თაფლიც. როდესაც თაფლს წაიღებენ, მაშინ, თუ ფქვილი აკლიათ, იმასაც გადაიტანენ მონაყრის ფიჭიდან ფუტკრის ფიჭებში ფუტკრის ახლოს. ჭმევა ერთნაირად საჭიროა, როგორც სუსტის, ისე ღონიერი სკებისათვის, ამისათვის რომ ფუტკრებს ეგონებათ საშოგრობა დაიწყოვო და ბარტყობას მოუჩქარებენ. თხელი თაფლი კეთდება ერთი მესამედი თაფლის და ორი მესამედი მდულარე წყლისაგან და მიეცემათ გაციების შემდეგ. საჭმელიან ჭურჭელში ჩხირები უნდა ჩაჰყაროთ, თორემ ფუტკრები დაიხრჩობიან. ჭმევა ერთად შეგიძლიათ, გარდა სუსტი სკებისა,

გარედ; სალამოს ჭამხედ დაუდგამთ საჭმელს ცოტად მოშორებ და აღვილად მიაგებენ. სუსტებს კი საჭმელი შიგ უნდა შეუდგათ ღამით. თუ სხვისი სკებია ახლოს, მაშინ ყველას შიგნით უნდა აქაპოთ ღამითვე. ჭმევა შეიძლება როდესაც ამინდები გათბება, სიცივეებში საზარალოა.

რ. ჩინლაძე

რედაქციის პასუხი.

ხონელ მღვდელს. შედავიონის სადავიონო არ შედის გრეგორისაგან გასაყოფ შემოსავალში. როდესაც პრეველში მღვდელსა და შედავიონეს ცალცალკე ასაჩუქრებენ, იმ საჩუქრების ერთად შეერთება და გაყოფა არ შეიძლება. ვისაც რა მისცეს, მით უნდა დაკმაყოფილდეს.

ქ ი შ ვ ა რ დ ს. თქვენი სიტყვა არ იბეჭდება.

ვ. ხა—შვილს. თქვენი ლექსი არ იბეჭდება.

შთავ. ნ. იქ—ს. გვირგვინავების ფული არც ეკალესიისა და არც კრკბულისა. ეს ფულები სასწავლეულში მიდის ბლაღოჩინებისაგან ღარიბ მოსწავლეთა სასარგებლოდ. ნუ თუ ეს გიდეგ საუჭვო არის ვასთავისმე?

ნ. თ. ს—ნიას. თქვენი სტატია არ იბეჭდება.

მღვ. ირ. ბა—ძეს. აღსნილი და განმარტებულია, რომ ყველა საეკლესიო საბუთების წარმოება შედავიონების ვალია და თუ მათ თვითონ არ შეუძლიათ ამ საბუთების წარმოება, მაშინ უნდა დაიქირავონ მცოდნე და აკეთებინონ. წესის აგების შეჩერება არც ასაბიის და არც სხვა მიზნის გამო არ შეიძლება, მაგრამ ჩვენში საღმრთო მოქმედებაზე უფრო პატივს სცემენ სხვა-და-სხვა ამაო მორწმუნეობას და უგნურ ჩვეულებას და არა თუ წესის აგების სხვა მღვდელ-მოქმედების დროსაც შეაჩერებენ მღვდლებს. ეხლანდელი ნასწავლი მღვდლები მტკიცეთ უნდა დაადგნენ თავიანთ ეკლესიურ წესს და თვალთმაქცურ ტირილს არ უნდა მიაქციონ ყურადღება.